

Publicatieblad

van de Europese Unie

L 403

Wetgeving

49e jaargang

Uitgave
in de Nederlandse taal

30 december 2006

Inhoud	I	<i>Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing</i>	
	★	Verordening (EG) nr. 1921/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2006 betreffende de indiening van statistische gegevens over de aanvoer van visserijproducten in de lidstaten en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 1382/91 van de Raad ⁽¹⁾	1
	★	Verordening (EG) nr. 1922/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 tot oprichting van een Europees Instituut voor gendergelijkheid	9
	★	Richtlijn 2006/126/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 december 2006 betreffende het rijbewijs ⁽¹⁾	18
	II	<i>Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing</i>	
		Conferentie van de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten	
		2006/966/EG:	
	★	Besluit in onderlinge overeenstemming genomen door de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten van 11 december 2006 betreffende de plaats van vestiging van het Europees Instituut voor gendergelijkheid	61

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst.

I

(Besluiten waarvan de publicatie voorwaarde is voor de toepassing)

VERORDENING (EG) Nr. 1921/2006 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van 18 december 2006

betreffende de indiening van statistische gegevens over de aanvoer van visserijproducten in de lidstaten en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 1382/91 van de Raad

(Voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 285, lid 1,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽¹⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Ingevolge Verordening (EEG) nr. 1382/91 van de Raad van 21 mei 1991 inzake de indiening van gegevens over de aanvoer van visserijproducten in de lidstaten ⁽²⁾ moeten de lidstaten gegevens verstrekken over de hoeveelheid en de gemiddelde prijs van de op hun grondgebied aangevoerde visserijproducten.
- (2) De ervaring heeft aangetoond dat geen afbreuk wordt gedaan aan de analyses van de markt voor visserijproducten en andere economische analyses wanneer op grond van de communautaire wetgeving geen maandgegevens maar jaargegevens moeten worden ingediend.
- (3) Een uitsplitsing van de gegevens naar de vlagstaat van de aanvoerende vissersvaartuigen biedt betere analysemogelijkheden.
- (4) In Verordening (EEG) nr. 1382/91 is een maximum voor het gebruik van steekproeftechnieken opgenomen, indien sommige nationale instanties bij de verzameling en opstellen van gegevens te zwaar worden belast. Om het systeem voor het indienen van gegevens te verbeteren en te vereenvoudigen past het deze verordening te vervangen door een nieuw instrument. Verordening (EEG) nr. 1382/91 dient bijgevolg te worden ingetrokken.

⁽¹⁾ Advies van het Europees Parlement van 15 juni 2006 (nog niet in het Publicatieblad bekendgemaakt), gemeenschappelijk standpunt van de Raad van 14 november 2006 (nog niet in het Publicatieblad bekendgemaakt) en standpunt van het Europees Parlement van 12 december 2006 (nog niet in het Publicatieblad bekendgemaakt).

⁽²⁾ PB L 133 van 28.5.1991, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1882/2003 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 284 van 31.10.2003, blz. 1).

(5) Aangezien de doelstelling van deze verordening, namelijk het scheppen van een communautair rechtskader voor de systematische productie van communautaire statistische gegevens over de aanvoer van visserijproducten in de lidstaten, niet voldoende door de lidstaten kan worden verwezenlijkt, en derhalve beter op het niveau van de Gemeenschap kan worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap, overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan wat nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.

(6) Verordening (EG) nr. 322/97 van de Raad van 17 februari 1997 betreffende de communautaire statistiek ⁽³⁾ stelt een referentiekader voor de visserijstatistiek vast. Zij verlangt met name dat de statistieken worden opgesteld op basis van de beginselen van onpartijdigheid, betrouwbaarheid, relevantie, kosteneffectiviteit, statistische geheimhouding en doorzichtigheid.

(7) Het is van belang de eenvormige toepassing van deze verordening te waarborgen en derhalve te voorzien in een communautaire procedure om de uitvoeringsbepalingen voor deze verordening binnen redelijke termijnen vast te stellen en de nodige technische aanpassingen aan te brengen.

(8) De voor de uitvoering van deze verordening vereiste maatregelen worden vastgesteld overeenkomstig Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden ⁽⁴⁾.

(9) Aangezien de statistische gegevens over de aanvoer van visserijproducten een essentieel instrument zijn voor het beheer van het gemeenschappelijk visserijbeleid, dient de beheersprocedure van Besluit 1999/468/EG mogelijk te worden gemaakt, teneinde lidstaten overgangperiodes toe te staan voor de uitvoering van deze verordening en uitzonderingen waardoor zij statistische gegevens met betrekking tot een bijzondere sector van de visserij-industrie kunnen uitsluiten van de ingediende nationale statistische gegevens.

⁽³⁾ PB L 52 van 22.2.1997, blz. 1. Verordening gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1882/2003.

⁽⁴⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23. Besluit gewijzigd bij Besluit 2006/512/EG (PB L 200 van 22.7.2006, blz. 11).

- (10) Anderzijds dient de Commissie de bevoegdheid te worden verleend om de voorwaarden vast te stellen waaronder de bijlagen technisch te dienen worden aangepast. Aangezien deze maatregelen een algemene strekking hebben en bedoeld zijn om niet-essentiële onderdelen van deze verordening te wijzigen, dienen zij te worden vastgesteld overeenkomstig de regelgevingsprocedure met toetsing als bedoeld in artikel 5 bis van Besluit 1999/468/EG,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

1. „communautaire vissersvaartuigen”: vissersvaartuigen die onder de vlag van een lidstaat varen en in de Gemeenschap zijn geregistreerd;
2. „EVA-vissersvaartuigen”: vissersvaartuigen die onder de vlag van een EVA-land varen of in een EVA-land zijn geregistreerd;
3. „waarde per eenheid”:
  - a) de waarde van de aangevoerde visserijproducten bij de eerste verkoop (in nationale valuta) gedeeld door de aangevoerde hoeveelheid (in ton), of
  - b) voor visserijproducten die niet onmiddellijk worden verkocht, de volgens een passende methode geschatte gemiddelde prijs per ton in nationale valuta.

Artikel 2

Verplichtingen van de lidstaten

1. Elke lidstaat dient elk jaar bij de Commissie statistische gegevens in over de aanvoer van visserijproducten op zijn grondgebied door communautaire en EVA-vissersvaartuigen (hierna „de statistische gegevens” te noemen).
2. Voor de toepassing van deze verordening worden als op het grondgebied van de meldende lidstaat aangevoerde visserijproducten beschouwd:
  - a) producten die door vissersvaartuigen of andere onderdelen van de vissersvloot in nationale havens in de Gemeenschap zijn aangevoerd;
  - b) producten die door vissersvaartuigen van de meldende lidstaat in andere dan communautaire havens worden aangevoerd en waarop het formulier T2M vervat in bijlage 43 van Verordening (EEG) nr. 2454/93 van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek ⁽¹⁾ van toepassing is.

⁽¹⁾ PB L 253 van 11.10.1993, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 402/2006 (PB L 70 van 9.3.2006, blz. 35).

Artikel 3

Opstelling van statistische gegevens

1. De statistische gegevens betreffen de totale aanvoer op het nationale grondgebied binnen de Gemeenschap.
2. Wanneer de verzameling van volledige gegevens wegens de structurele kenmerken van een specifieke visserijtak in een lidstaat voor de nationale instanties problemen oplevert die onevenredig zijn aan het belang van die tak, mogen steekproeftechnieken worden gebruikt.

Artikel 4

Statistische gegevens

De statistische gegevens hebben betrekking op de totale hoeveelheid en de waarde per eenheid van de in het referentiekalenderjaar aangevoerde visserijproducten.

De variabelen waarvoor statistische gegevens moeten worden ingediend, hun definities en de desbetreffende classificaties zijn opgenomen in de bijlagen II, III en IV.

Artikel 5

Indiening van de statistische gegevens

De lidstaten dienen de statistische gegevens elk jaar bij de Commissie in volgens het formaat in bijlage I en aan de hand van de codes in de bijlagen II, III en IV.

De statistische gegevens worden binnen zes maanden na afloop van het referentiekalenderjaar ingediend.

Artikel 6

Methoden

1. Elke lidstaat dient uiterlijk op 19 januari 2008 bij de Commissie een gedetailleerd methodologisch verslag in waarin wordt beschreven hoe de gegevens zijn verzameld en de statistieken zijn opgesteld. Dat verslag bevat ook bijzonderheden over de gebruikte steekproeftechnieken en een evaluatie van de kwaliteit van de daarmee verkregen schattingen.
2. De Commissie onderzoekt de verslagen en legt haar conclusies voor aan de desbetreffende werkgroep van het Permanent Comité voor de landbouwstatistiek (hierna: „het comité” genoemd) ingesteld bij artikel 1 van Besluit 72/279/EEG van de Raad ⁽²⁾.
3. De lidstaten delen eventuele wijzigingen van de ingevolge lid 1 ingediende gegevens binnen drie maanden na de invoering van dergelijke wijziging aan de Commissie mee. Zij verstrekken de Commissie ook bijzonderheden over belangrijke wijzigingen in de methoden die zij voor de verzameling van de gegevens gebruiken.

⁽²⁾ PB L 179 van 7.8.1972, blz. 1.

*Artikel 7***Overgangperiodes**

Voor de uitvoering van deze verordening kan aan lidstaten overeenkomstig de procedure van artikel 11, lid 2, een overgangperiode van ten hoogste drie jaar, gerekend vanaf de datum van inwerkingtreding van deze verordening, worden toegestaan.

*Artikel 8***Afwijkingen**

1. Wanneer de opnemingsprocedure in de statistiek van een lidstaat van een specifieke visserijtak in de statistiek voor de nationale instanties problemen oplevert die onevenredig zijn aan het belang van die tak in de desbetreffende lidstaat, kan overeenkomstig de procedure van artikel 11, lid 2, aan die lidstaat een afwijking worden toegestaan waarbij deze voor die visserijtak statistische gegevens over die sector mag uitsluiten van de ingediende nationale statistieken.

2. Wanneer een lidstaat om een afwijking uit hoofde van lid 1 verzoekt, dient deze lidstaat bij de Commissie ter staving van zijn verzoek een verslag in over de redenen waarom toepassing van deze verordening op de totale aanvoer op haar grondgebied problemen oplevert.

*Artikel 9***Bijwerking van de bijlagen**

De maatregelen betreffende de technische aanpassing van de bijlagen worden vastgesteld overeenkomstig de regelgevingsprocedure met toetsing als bedoeld in artikel 11, lid 3.

*Artikel 10***Evaluatie**

De Commissie legt uiterlijk op 19 januari 2010, en vervolgens om de drie jaar, aan het Europees Parlement en aan de Raad een

evaluatieverslag voor over de statistische gegevens die overeenkomstig onderhavige verordening zijn opgesteld, en met name over hun relevantie en hun kwaliteit. In dit verslag wordt ook een kosten-batenanalyse gemaakt van het systeem voor de inzameling en verwerking van de statistische gegevens, alsmede een inventarisatie van de beste praktijken zodat de werkdruk voor de lidstaten kan worden verlicht en de bruikbaarheid en de kwaliteit van de statistische gegevens kan worden vergroot.

*Artikel 11***Comitéprocedure**

1. De Commissie wordt bijgestaan door het comité.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 4 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van artikel 8 van dat besluit.

De in artikel 4, lid 3, van Besluit 1999/468/EG bedoelde termijn wordt vastgesteld op drie maanden.

3. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn artikel 5 bis, leden 1 tot en met 4, en artikel 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van artikel 8 van dat besluit.

*Artikel 12***Intrekking**

Verordening (EEG) nr. 1382/91 wordt ingetrokken.

*Artikel 13***Inwerkingtreding**

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel, 18 december 2006.

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

J. BORRELL FONTELLES

Voor de Raad

De voorzitter

J.-E. ENESTAM

BIJLAGE I

FORMAAT WAARIN DE STATISTISCHE GEGEVENS MOETEN WORDEN INGEDIEND

Formaat van het bestand met statistische gegevens

De statistische gegevens moeten worden ingediend in een bestand waarvan elke registratie onderstaande velden omvat. De velden worden gescheiden door een komma („,”).

Veld	Opmerking	Bijlage
Referentiejaar	4 cijfers (bv. 2003)	
Meldend land	Drielettercode	Bijlage II
Soort of soortengroep	Internationale drielettercode (*)	-
Vlagstaat	Drielettercode	Bijlage II
Aanbiedingsvorm		Bijlage III
Bestemming		Bijlage IV
Hoeveelheid	Aanvoer in aantal tonnen (afgerond tot op één cijfer achter de komma)	
Waarde per eenheid	Nationale valuta per ton	

(*) De volledige lijst van internationale drielettercodes is opgenomen in het ASFIS-bestand van de FAO (<http://www.fao.org/fi/statist/fisoft/asfis/asfis.asp>).

Hoeveelheden van minder dan 50 kg aangevoerd gewicht worden als „0,0” geregistreerd.

BIJLAGE II

LANDENCODES

Land	Code
België	BEL
Tsjechië	CZE
Denemarken	DNK
Duitsland	DEU
Estland	EST
Griekenland	GRC
Spanje	ESP
Frankrijk	FRA
Ierland	IRL
Italië	ITA
Cyprus	CYP
Letland	LVA
Litouwen	LTU
Luxemburg	LUX
Hongarije	HUN
Malta	MLT
Nederland	NLD
Oostenrijk	AUT
Polen	POL
Portugal	PRT
Slovenië	SVN
Slowakije	SVK
Finland	FIN
Zweden	SWE
Verenigd Koninkrijk	GBR
IJsland	ISL
Noorwegen	NOR
Overige	OTH

BIJLAGE III

CODES VAN AANBIEDINGSVORMEN

Deel A

Lijst

Aanbiedingsvorm	Code
Vers, niet nader gespecificeerd	10
Vers, in gehele staat	11
Vers, ontdaan van ingewanden	12
Vers, staarten	13
Vers, filets	14
Vers, ontdaan van kop en ingewanden	16
Vers, levend	18
Vers, andere	19
Bevroren, niet nader gespecificeerd	20
Bevroren, in gehele staat	21
Bevroren, ontdaan van ingewanden	22
Bevroren, staarten	23
Bevroren, filets	24
Bevroren, niet gefileerd	25
Bevroren, ontdaan van kop en ingewanden	26
Bevroren, schoongemaakt	27
Bevroren, niet schoongemaakt	28
Bevroren, andere	29
Gezouten, niet nader gespecificeerd	30
Gezouten, in gehele staat	31
Gezouten, ontdaan van ingewanden	32
Gezouten, filets	34
Gezouten, ontdaan van kop en ingewanden	36
Gezouten, andere	39
Gerookt	40
Gegaard	50
Gegaard, bevroren en verpakt	60
Gedroogd, niet nader gespecificeerd	70
Gedroogd, in gehele staat	71

Aanbiedingsvorm	Code
Gedroogd, ontdaan van ingewanden	72
Gedroogd, filets	74
Gedroogd, ontdaan van kop en ingewanden	76
Gedroogd, onthuid	77
Gedroogd, andere	79
In gehele staat, niet nader gespecificeerd	91
Scharen	80
Eieren	85
Aanbiedingsvorm niet bekend	99

Deel B

Aantekeningen

1. Filets: repen visvlees die, evenwijdig aan de ruggengraat zijn losgemaakt en de rechterhelft of de linkerhelft van de vis vormen, voorzover de kop, de ingewanden, de vinnen (rugvinnen, aarsvinnen, staartvinnen, buikvinnen, borstvinnen) en de graten (ruggengraat of wervelkolom, zijgraten of ribben, kieuwboog of kieuwstraal, enz.) zijn verwijderd en beide helften niet met elkaar, bijvoorbeeld aan de rug of aan de buik, zijn verbonden.
2. Vis in gehele staat: vis die niet van de ingewanden is ontdaan.
3. Schoongemaakt: betreft pijlinktvisen waarvan de armen, de kop en de ingewanden verwijderd zijn.
4. Bevroren vis: vis die door bevriezing zodanig is behandeld dat de eigenschappen van de vis bewaard blijven; hiertoe wordt de vis tot een gemiddelde temperatuur van -18 °C of lager afgekoeld en vervolgens bij -18 °C of lager bewaard.
5. Verse vis: vis die niet verduurzaamd, gezouten, bevroren of op andere wijze behandeld is, maar uitsluitend gekoeld. In de regel wordt deze vis in gehele staat of ontdaan van ingewanden aangeboden.
6. Gezouten vis: vis die, veelal ontdaan van kop en ingewanden, is verduurzaamd in zout of in pekels.

BIJLAGE IV

CODES VOOR DE BESTEMMING VAN DE VISSERIJPRODUCTEN

Deel A

Lijst

Bestemming	Code	Categorie
Menselijk verbruik	1	Verplicht
Industrieel gebruik	2	Verplicht
Uit de markt genomen	3	Facultatief
Aas	4	Facultatief
Diervoeder	5	Facultatief
Afval	6	Facultatief
Bestemming onbekend	9	Facultatief

Deel B

Aantekeningen

1. Menselijk verbruik: alle visserijproducten die bij de eerste verkoop voor menselijk verbruik worden verkocht of die op grond van een contract of een andere overeenkomst voor menselijk verbruik zijn aangevoerd. Niet inbegrepen zijn partijen die oorspronkelijk voor menselijk verbruik bestemd waren, maar die, op het moment van de eerste verkoop, in verband met de marktomstandigheden, volksgezondheidsvoorschriften of om soortgelijke redenen voor menselijk verbruik uit de markt zijn genomen.
2. Industrieel gebruik: alle visserijproducten die speciaal zijn aangevoerd voor de verwerking tot meel en olie voor verbruik door dieren, alsmede partijen die oorspronkelijk weliswaar voor menselijk verbruik bestemd waren, maar die bij de eerste verkoop niet hiervoor werden verkocht.
3. Uit de markt genomen: de partijen die oorspronkelijk voor menselijk verbruik bestemd waren, maar die, op het moment van de eerste verkoop, in verband met de marktomstandigheden, volksgezondheidsvoorschriften of om soortgelijke redenen uit de markt zijn genomen.
4. Aas: de partijen verse vis die bestemd zijn om te worden gebruikt als aas voor andere visserijactiviteiten. Een voorbeeld is het aas dat gebruikt wordt voor de tonijnvisserij met de hengel.
5. Diervoeder: de partijen verse vis die bestemd zijn om rechtstreeks aan dieren te worden gevoederd. Uitgesloten zijn partijen die bestemd zijn om te worden verwerkt tot vismeel en -olie.
6. Afval: vissen of delen ervan die door de staat waarin zij verkeren bestemd zijn om te worden vernietigd alvorens zij worden aangevoerd.
7. Bestemming onbekend: partijen vis die niet kunnen worden ondergebracht in een van de bovengenoemde categorieën.

VERORDENING (EG) Nr. 1922/2006 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
van 20 december 2006
tot oprichting van een Europees Instituut voor gendergelijkheid

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 13, lid 2, en artikel 141, lid 3,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽²⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Gelijkheid van vrouwen en mannen is een grondbeginsel van de Europese Unie. De artikelen 21 en 23 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie verbieden discriminatie op grond van geslacht en bepalen dat de gelijkheid van vrouwen en mannen op alle gebieden moet worden gewaarborgd.
- (2) In artikel 2 van het Verdrag wordt het bevorderen van gelijkheid van vrouwen en mannen een van de hoofdtaken van de Gemeenschap genoemd. Voorts bepaalt artikel 3, lid 2, van het Verdrag dat de Gemeenschap bij elk optreden ernaar moet streven ongelijkheden tussen mannen en vrouwen op te heffen en de gelijkheid van vrouwen en mannen te bevorderen, zodat de dimensie van gendergelijkheid in al het communautaire beleid wordt geïntegreerd.
- (3) Artikel 13 van het Verdrag geeft de Raad de bevoegdheid passende maatregelen te nemen om discriminatie, onder andere op grond van geslacht, op alle gebieden waarop de Gemeenschap bevoegd is, te bestrijden.
- (4) Het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van vrouwen en mannen in werkgelegenheid en beroep is verankerd in artikel 141 van het Verdrag en er bestaat al uitgebreide wetgeving voor de gelijke behandeling van vrouwen en mannen wat betreft toegang tot het arbeidsproces en arbeidsvoorwaarden, waaronder gelijke beloning.
- (5) In het eerste aan de voorjaarsbijeenkomst van de Raad van 2004 gerichte jaarverslag van de Commissie over de gelijkheid van vrouwen en mannen werd geconcludeerd dat er op de meeste beleidsterreinen grote genderverschillen bestaan, dat ongelijkheid van vrouwen en mannen een multidimensionaal verschijnsel is dat moet worden aangepakt door een combinatie van veel verschillende beleidsmaatregelen, en dat er meer inspanning

vereist is om de doelen van de strategie van Lissabon te verwezenlijken.

- (6) De Europese Raad van Nice van 7-9 december 2000 verklaarde dat er moest worden gewerkt aan „verbetering van de kennis, aan bundeling van de middelen en aan uitwisseling van de ervaringen, met name door een Europees Instituut voor gendergelijkheid tot stand te brengen”.
- (7) Uit de haalbaarheidsstudie ⁽³⁾ die in opdracht van de Commissie is uitgevoerd, kwam naar voren dat er een duidelijke rol is weggelegd voor een Europees instituut voor gendergelijkheid wat betreft de uitvoering van sommige van de taken die de bestaande instellingen thans niet verrichten, met name op het gebied van de coördinatie, centralisatie en verspreiding van onderzoeksgegevens en informatie, de opbouw van netwerken, het zichtbaarder maken van de gelijkheid van vrouwen en mannen, het belichten van het genderperspectief en de ontwikkeling van hulpmiddelen voor een betere integratie van gendergelijkheid in al het communautaire beleid.
- (8) Het Europees Parlement riep de Commissie in zijn resolutie van 10 maart 2004 over het beleid van de Europese Unie inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen ⁽⁴⁾ op sneller werk te maken van de oprichting van een instituut.
- (9) De Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken van 1-2 juni 2004 en de Europese Raad van 17-18 juni 2004 steunden de oprichting van een Europees Instituut voor gendergelijkheid en de Europese Raad verzocht de Commissie een specifiek voorstel in te dienen.
- (10) Het verzamelen, analyseren en verspreiden van objectieve, betrouwbare en vergelijkbare informatie en gegevens over gelijkheid van vrouwen en mannen, het ontwikkelen van geschikte hulpmiddelen om alle vormen van discriminatie op grond van geslacht uit te bannen en de genderdimensie in alle beleidsgebieden te integreren, het stimuleren van een dialoog tussen de belanghebbenden en een grotere bewustwording van EU-burgers zijn noodzakelijk om de Gemeenschap in staat te stellen een beleid inzake gendergelijkheid effectief te bevorderen en uit te voeren, met name in een uitgebreide Unie. Daarom is het wenselijk een Europees Instituut voor gendergelijkheid op te richten, dat de instellingen van de Gemeenschap en de lidstaten kan bijstaan in de uitvoering van deze taken.

⁽¹⁾ PB C 24 van 31.1.2006, blz. 29.

⁽²⁾ Advies van het Europees Parlement van 14 maart 2006 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad), Gemeenschappelijk standpunt van de Raad van 18 september 2006 (PB C 295 E van 5.12.2006, blz. 57) en Standpunt van het Europees Parlement van 14 december 2006 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en Verordening van de Raad van 19 december 2006.

⁽³⁾ European Commission Feasibility Study for a European Gender Institute (uitgevoerd door PSL Ramboll Management, DK, 2002).

⁽⁴⁾ PB C 102 E van 28.4.2004, blz. 638.

- (11) Gendergelijkheid kan niet door een antidiscriminatiebeleid alleen worden bereikt, maar vereist maatregelen ter bevordering van een harmonieus samenleven en een evenwichtige deelneming van vrouwen en mannen in de samenleving; het Instituut moet bijdragen tot het verwezenlijken van dat doel.
- (12) Gezien het belang van het wegwerken van genderspecifieke stereotypen in alle facetten van het leven binnen de Europese samenleving, alsook van het geven van positieve voorbeelden waaraan vrouwen en mannen zich kunnen spiegelen, moeten acties om die doelen te bereiken ook in het takenpakket van het Instituut worden opgenomen.
- (13) Samenwerking met de betrokken autoriteiten van de lidstaten en de ter zake bevoegde statistische autoriteiten, met name Eurostat, is essentieel om de verzameling van vergelijkbare en betrouwbare gegevens op Europees niveau te bevorderen; informatie over de gelijkheid van vrouwen en mannen is relevant voor alle niveaus binnen de Gemeenschap — lokaal, regionaal, nationaal en communautair — en daarom is het voor de autoriteiten van de lidstaten nuttig over dergelijke informatie te beschikken bij het formuleren van beleid en maatregelen op lokaal, regionaal en nationaal niveau die onder hun eigen bevoegdheid vallen.
- (14) Om dubbel werk te voorkomen en optimaal gebruik van middelen te garanderen, moet het Instituut zo nauw mogelijk samenwerken met alle communautaire programma's en organen, met name met de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden ⁽¹⁾, het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk ⁽²⁾, het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding ⁽³⁾ en het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten ⁽⁴⁾.
- (15) Het Instituut moet gaan samenwerken en overleg plegen met niet-gouvernementele organisaties en organisaties die actief zijn op het gebied van gelijke kansen, onderzoekscentra, sociale partners en andere aanverwante organisaties die op nationaal en Europees niveau en in derde landen actief streven naar gelijkheid. Om efficiëntere-
- denen dient het Instituut met deze entiteiten en de deskundigen in de lidstaten een elektronisch Europees netwerk voor gendergelijkheid op te zetten en te coördineren.
- (16) Met het oog op het nodige evenwicht tussen de lidstaten en de continuïteit van de leden van de raad van bestuur worden de vertegenwoordigers van de Raad voor elke ambtstermijn benoemd volgens de toerbeurtvolgorde van de voorzitterschappen van de Raad, met 2007 als beginpunt.
- (17) Gelet op artikel 3, lid 2, van het Verdrag is het passend een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen in de raad van bestuur na te streven.
- (18) Het Instituut moet bij het uitvoeren van zijn taken de grootst mogelijke onafhankelijkheid genieten.
- (19) Inzake toegang van het publiek tot documenten zoals bedoeld in Verordening (EG) nr. 1049/2001 ⁽⁵⁾ en de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in Verordening (EG) nr. 45/2001 ⁽⁶⁾ dient het Instituut de desbetreffende Gemeenschapswetgeving toe te passen.
- (20) Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 van de Commissie van 19 november 2002 houdende de financiële kaderregeling van de organen, bedoeld in artikel 185 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 van de Raad houdende het Financieel reglement van toepassing op de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen ⁽⁷⁾ is van toepassing op het Instituut.
- (21) Voor de contractuele aansprakelijkheid van het Instituut, waarvoor het recht geldt dat van toepassing is op de door het Instituut gesloten overeenkomsten, moet het Hof van Justitie bevoegd zijn uitspraak te doen overeenkomstig eventuele arbitragebedingen in de overeenkomst. Het Hof van Justitie moet eveneens bevoegd zijn in geschillen met betrekking tot de vergoeding van eventuele schade die uit de niet-contractuele aansprakelijkheid van het Instituut voortvloeit.

⁽¹⁾ Verordening (EEG) nr. 1365/75 van de Raad van 26 mei 1975 betreffende de oprichting van een Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1111/2005 (PB L 184 van 15.7.2005, blz. 1).

⁽²⁾ Verordening (EG) nr. 2062/94 van de Raad van 18 juli 1994 tot oprichting van een Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1112/2005 (PB L 184 van 15.7.2005, blz. 5).

⁽³⁾ Verordening (EEG) nr. 337/75 van de Raad houdende oprichting van een Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 2051/2004 (PB L 355 van 1.12.2004, blz. 1).

⁽⁴⁾ De lidstaten die in december 2003 in het kader van de Europese Raad bijeen waren, hebben de Commissie verzocht een voorstel in te dienen voor een agentschap voor mensenrechten door uitbreiding van het mandaat van het Europees Waarnemingscentrum voor racisme en vreemdelingenhaat.

⁽⁵⁾ Verordening (EG) nr. 1049/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2001 inzake de toegang van het publiek tot documenten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie (PB L 145 van 31.5.2001, blz. 43).

⁽⁶⁾ Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (PB L 8 van 12.1.2001, blz. 1).

⁽⁷⁾ PB L 357 van 31.12.2002, blz.72.

- (22) Er moet een onafhankelijke externe evaluatie plaatsvinden om de uitwerking van het Instituut te beoordelen, de eventuele behoefte aan aanpassing of uitbreiding van zijn taken vast te stellen en het moment te bepalen waarop deze onderzoeken worden uitgevoerd.
- (23) Aangezien de doelstellingen van deze verordening, namelijk het bijdragen tot en het versterken van de bevordering van gendergelijkheid, waaronder de integratie van de genderdimensie in het gehele communautaire beleid en het daaruit voortvloeiende nationale beleid, en tot de bestrijding van discriminatie op basis van geslacht, alsmede een grotere bewustwording van gendergelijkheid onder de burgers van de Unie bewerkstelligen, door technische bijstand te verlenen aan de communautaire instellingen en de autoriteiten van de lidstaten niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve, vanwege de omvang en de gevolgen van het optreden, beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap maatregelen treffen, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel van artikel 5 van het Verdrag. Overeenkomstig het evenredigheidsbeginsel als genoemd in dat artikel gaat deze verordening niet verder dan wat nodig is om deze doelstelling te verwezenlijken.
- (24) Artikel 13, lid 2, biedt de mogelijkheid communautaire maatregelen aan te nemen om discriminatie op grond van geslacht op andere terreinen dan de werkgelegenheid te bestrijden. Artikel 141, lid 3, is de specifieke rechtsgrond voor maatregelen die beogen de toepassing te waarborgen van het beginsel van gelijke kansen en gelijke behandeling van vrouwen en mannen in werkgelegenheid en beroep. Artikel 13, lid 2, en artikel 141, lid 3, vormen tezamen daarom een passende rechtsgrond voor dit voorstel,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Oprichting van het Instituut

Er wordt een Europees instituut voor gendergelijkheid, hierna „het Instituut” genoemd, opgericht.

Artikel 2

Doelstellingen

De algemene doelstelling van het Instituut is bij te dragen tot en het versterken van de bevordering van gendergelijkheid, waaronder de integratie van de genderdimensie in het gehele communautaire beleid en het daaruit voortvloeiende nationale beleid, en tot de bestrijding van discriminatie op grond van geslacht, alsmede een grotere bewustwording van gendergelijk-

heid onder de burgers van de Unie te bewerkstelligen, door technische bijstand te verlenen aan de communautaire instellingen, met name de Commissie, en aan de autoriteiten van de lidstaten, zoals omschreven in artikel 3.

Artikel 3

Taken

1. Om de doelstellingen van artikel 2 te verwezenlijken:
  - a) verzamelt, analyseert en verspreidt het Instituut objectieve, betrouwbare en onderling vergelijkbare informatie betreffende gendergelijkheid, met inbegrip van resultaten van onderzoek en beste praktijken die door de lidstaten, de instellingen van de Gemeenschap, onderzoekscentra, nationale organisaties voor gelijke kansen, niet-gouvernementele organisaties, sociale partners, betrokken derde landen en internationale organisaties aan het Instituut worden meegegeeld, en stelt het onderwerpen voor verder onderzoek voor;
  - b) ontwikkelt het methoden ter verbetering van de objectiviteit, onderlinge vergelijkbaarheid en betrouwbaarheid van de gegevens op Europees niveau, door criteria vast te stellen die de samenhang van de informatie zullen vergroten en houdt het rekening met genderkwesties bij het verzamelen van gegevens;
  - c) ontwikkelt, analyseert, evalueert en verspreidt het methodologische hulpmiddelen om de integratie van gendergelijkheid in het gehele communautaire beleid en het daaruit voortvloeiende nationale beleid te ondersteunen en ondersteunt het gendermainstreaming in alle communautaire instellingen en organen;
  - d) verricht het enquêtes over de situatie met betrekking tot gendergelijkheid in Europa;
  - e) zorgt het voor de oprichting en de coördinatie van een Europees Netwerk voor Gendergelijkheid, waarbij centra, organen, organisaties en deskundigen op het gebied van gendergelijkheid en gendermainstreaming worden betrokken, teneinde het onderzoek te ondersteunen en aan te moedigen, het gebruik van de beschikbare middelen te optimaliseren en de uitwisseling en verspreiding van informatie te bevorderen;
  - f) organiseert het ad hoc-bijeenkomsten van deskundigen ter ondersteuning van zijn onderzoekswerkzaamheden, moedigt het de uitwisseling van informatie tussen onderzoekers aan en bevordert het de opnemings van een genderperspectief in hun onderzoek;
  - g) organiseert het, teneinde de bewustwording met betrekking tot gendergelijkheid onder de burgers van de Unie te vergroten, samen met de belanghebbenden conferenties, campagnes en bijeenkomsten op Europees niveau en legt het zijn bevindingen en conclusies voor aan de Commissie;

- h) verspreidt het informatie over positieve voorbeelden van niet-stereotiepe rollen van vrouwen en mannen in alle facetten van het leven en maakt het zijn bevindingen en initiatieven bekend om deze succesverhalen in de openbaarheid te brengen en erop voort te bouwen;
- i) zorgt het voor dialoog en samenwerking met niet-gouvernementele organisaties, organisaties voor gelijke kansen, universiteiten en deskundigen, onderzoekscentra, sociale partners en andere verwante organisaties die zich actief inzetten voor gelijke kansen op nationaal en Europees niveau;
- j) zet het een voor het publiek toegankelijk bestand aan documentatie op;
- k) stelt het informatie over gendermainstreaming ter beschikking van overheids- en particuliere organisaties; en
- l) verstrekt het informatie aan de Gemeenschapsinstellingen over gendergelijkheid en gendermainstreaming in de toetredingslanden en kandidaat-lidstaten;
2. Het Instituut publiceert een jaarverslag over zijn activiteiten.

Artikel 4

Werkgebieden en -methoden

1. Het Instituut vervult zijn taken binnen de bevoegdheden van de Gemeenschap en naar gelang van de doelstellingen en prioritaire actiegebieden van zijn jaarprogramma en met inachtneming van de beschikbare begrotingsmiddelen.
2. Het werkprogramma van het Instituut komt overeen met de prioriteiten van de Gemeenschap op het gebied van gendergelijkheid en het werkprogramma van de Commissie, met inbegrip van statistische en onderzoekswerkzaamheden.
3. Ter voorkoming van dubbel werk en om een optimaal gebruik van alle middelen te garanderen houdt het Instituut bij de uitoefening van zijn werkzaamheden rekening met bestaande informatie uit andere bronnen, met name het reeds door de Gemeenschapsinstellingen of andere bevoegde nationale en internationale instellingen en organisaties verrichte werk, en werkt het nauw samen met de bevoegde diensten van de Commissie, waaronder Eurostat. Het Instituut zorgt voor een goede coördinatie met alle betrokken communautaire agent-schappen en EU-organen, waar nodig in de vorm van een memorandum van overeenstemming.
4. Het Instituut zorgt ervoor dat de verspreide informatie begrijpelijk is voor de eindgebruikers.
5. Het Instituut kan met andere organisaties contractuele banden, met name onderaannestedingsovereenkomsten, aangaan

voor de uitvoering van taken die het aan deze organisaties zou kunnen toevertrouwen.

Artikel 5

Rechtspersoonlijkheid en handelingsbekwaamheid

Het Instituut bezit rechtspersoonlijkheid. Het geniet in elke lidstaat de ruimste handelingsbekwaamheid die in de wetgeving van die lidstaat aan rechtspersonen wordt toegekend. Het kan met name roerende en onroerende goederen verkrijgen of vervreemden en in rechte optreden.

Artikel 6

Onafhankelijkheid van het Instituut

Het Instituut verricht zijn taken onafhankelijk en in dienst van het algemeen belang.

Artikel 7

Toegang tot documenten

1. Verordening (EG) nr. 1049/2001 is van toepassing op de documenten die bij het Instituut berusten.
2. De raad van bestuur stelt binnen zes maanden na de oprichting van het Instituut regelingen voor de uitvoering van Verordening (EG) nr. 1049/2001 vast.
3. Tegen de beslissingen van het Instituut uit hoofde van artikel 8 van Verordening (EG) nr. 1049/2001 kan beroep worden ingesteld, door middel van een klacht bij de Ombudsman of door middel van een beroep bij het Hof van Justitie, volgens de voorwaarden van respectievelijk artikel 195 en artikel 230 van het Verdrag.
4. Verordening (EG) nr. 45/2001 is van toepassing op de verwerking van gegevens door het Instituut.

Artikel 8

Samenwerking met organisaties op nationaal en Europees niveau, internationale organisaties en derde landen

1. Voor de uitvoering van zijn taken werkt het Instituut samen met organisaties en deskundigen in de lidstaten, zoals organisaties voor gelijke kansen, onderzoekscentra, universiteiten, niet-gouvernementele organisaties en sociale partners, alsmede met relevante organisaties op Europees of internationaal niveau en in derde landen.

2. Volgens de procedure van artikel 300 van het Verdrag sluit de Gemeenschap in het belang van het Instituut overeenkomsten met internationale organisaties of derde landen, indien die nodig blijken om het Instituut in staat te stellen zijn taken doeltreffend te vervullen. Deze bepaling staat ad hoc-samenwerking met dergelijke organisaties of derde landen niet in de weg.

Artikel 9

Samenstelling van het Instituut

Het Instituut omvat:

- a) een raad van bestuur;
- b) een deskundigenforum;
- c) een directeur en zijn/haar personeel.

Artikel 10

Raad van bestuur

1. De raad van bestuur bestaat uit:
  - a) achttien vertegenwoordigers die door de Raad op voordracht van elke betrokken lidstaat worden benoemd
  - b) een lid dat de Commissie vertegenwoordigt en door de Commissie wordt benoemd;
2. De benoeming van de leden van de raad van bestuur geschiedt op zodanige wijze dat de hoogste graad van bekwaamheid en een uitgebreide en relevante en transdisciplinaire deskundigheid op het gebied van gendergelijkheid verzekerd zijn.

De Raad en de Commissie streven naar een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen in de raad van bestuur.

Volgens dezelfde procedure worden plaatsvervangers benoemd die de leden bij afwezigheid vertegenwoordigen.

De lijst van de leden van de raad van bestuur en de plaatsvervangers wordt door de Raad in het *Publicatieblad van de Europese Unie* en op de website van het Instituut en op andere relevante websites bekendgemaakt.

3. De ambtstermijn bedraagt drie jaar. Voor elke ambtstermijn vertegenwoordigen de door de Raad benoemde leden achttien lidstaten waarbij de toerbeurtvolgorde van de voorzitterschappen wordt aangehouden en elk lid telkens door de betrokken lidstaat wordt benoemd.

4. De raad van bestuur kiest uit zijn midden een voorzitter en een vice-voorzitter voor een periode van drie jaar, die kan worden verlengd.

5. Ieder lid van de raad van bestuur als bedoeld in lid 1, onder a) of b), of bij afwezigheid zijn/haar plaatsvervanger, heeft één stem.

6. De raad van bestuur neemt de voor het functioneren van het Instituut vereiste besluiten. In het bijzonder heeft de raad van bestuur de volgende taken:

a) hij stelt, op basis van het ontwerp van de directeur als bedoeld in artikel 12 en na overleg met de Commissie, het jaarlijkse werkprogramma en het werkprogramma op middellange termijn vast voor een periode van drie jaar, naar gelang van de begroting en de beschikbare middelen; deze programma's kunnen zo nodig worden bijgesteld; het eerste jaarlijkse werkprogramma moet uiterlijk negen maanden na de benoeming van de directeur worden aangenomen;

b) hij neemt het in artikel 3, lid 2, bedoelde jaarverslag aan, waarin met name de behaalde resultaten worden afgezet tegen de doelstellingen van het jaarlijkse werkprogramma; dit verslag wordt uiterlijk op 15 juni ingediend bij het Europees Parlement, de Raad, de Commissie, de Rekenkamer, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's en wordt bekendgemaakt op de website van het Instituut;

c) hij oefent disciplinair gezag uit ten aanzien van de directeur en benoemt of ontslaat hem/haar overeenkomstig artikel 12; en

d) hij neemt jaarlijks de ontwerp-begroting en de definitieve begroting van het Instituut aan.

7. De raad van bestuur stelt op basis van een voorstel van de directeur en na overleg met de Commissie het huishoudelijk reglement van het Instituut vast.

8. De besluiten van de raad van bestuur worden door de meerderheid van de leden genomen. De voorzitter heeft de beslissende stem. In de in lid 6 en artikel 12, lid 1, bedoelde gevallen worden de besluiten door tweederde van de leden genomen.

9. De raad van bestuur stelt op basis van een voorstel van de directeur en na overleg met de Commissie zijn reglement van orde vast.

10. De voorzitter roept de raad van bestuur ten minste eenmaal per jaar in vergadering bijeen. De voorzitter roept op eigen initiatief of op verzoek van een derde van de leden van de raad van bestuur extra vergaderingen bijeen.

11. Het Instituut zendt de het Europees Parlement en de Raad (hierna „de begrotingsautoriteit”) jaarlijks alle informatie die van belang is voor de uitkomst van de evaluatieprocedures.

12. De directeurs van de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden, het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk, het Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding en het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten kunnen in voorkomend geval worden uitgenodigd de vergaderingen van de raad van bestuur als waarnemer bij te wonen teneinde hun respectieve werkprogramma's met betrekking tot gendermainstreaming te kunnen coördineren.

Artikel 11

Deskundigenforum

1. Het deskundigenforum bestaat uit leden van bevoegde instanties die gespecialiseerd zijn in gendergelijkheidszaken, waarbij elke lidstaat één vertegenwoordiger aanwijst, twee door het Europees Parlement aan te wijzen leden van organisaties die gespecialiseerd zijn in gendergelijkheidszaken, alsmede drie leden die door de Commissie worden aangewezen en de belanghebbenden op Europees niveau vertegenwoordigen, met telkens een vertegenwoordiger van:

- a) een passende niet-gouvernementele organisatie op communautair niveau die een legitiem belang heeft bij het helpen bestrijden van discriminatie op grond van geslacht en het bevorderen van gendergelijkheid;
- b) werkgeversorganisaties op communautair niveau; en
- c) werknemersorganisaties op communautair niveau.

De lidstaten en de Commissie streven naar een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen in het deskundigenforum.

De leden kunnen zich laten vervangen door gelijktijdig benoemde plaatsvervangers.

2. De leden van het deskundigenforum mogen geen lid van de raad van bestuur zijn.

3. Het deskundigenforum helpt de directeur het hoge niveau en de onafhankelijkheid van de werkzaamheden van het Instituut te waarborgen.

4. Het deskundigenforum vormt een instantie voor de uitwisseling van informatie over gendergelijkheidskwesties en voor een bundeling van kennis. Het zorgt voor nauwe samenwerking tussen het Instituut en de bevoegde organen in de lidstaten.

5. Het deskundigenforum wordt voorgezeten door de directeur of, indien hij/zij afwezig is, door een vervanger/vervangster van binnen het Instituut. Het komt geregeld, ten minste eenmaal

per jaar, bijeen, hetzij op uitnodiging van de directeur, hetzij op verzoek van ten minste een derde van de leden. De werkwijze van het deskundigenforum wordt vastgelegd in het huishoudelijk reglement van het Instituut en openbaar gemaakt.

6. Vertegenwoordigers van de diensten van de Commissie nemen deel aan de werkzaamheden van het deskundigenforum.

7. Het Instituut verschaft het deskundigenforum de nodige technische en logistieke ondersteuning en verzorgt het secretariaat van de vergaderingen.

8. De directeur kan deskundigen of vertegenwoordigers van relevante economische sectoren, werkgevers, vakbonden, beroeps- of wetenschappelijke organisaties, dan wel niet-gouvernementele organisaties met een bewezen ervaring in disciplines die verband houden met de werkzaamheden van het Instituut, uitnodigen om aan specifieke taken mee te werken en deel te nemen aan de relevante activiteiten van het deskundigenforum.

Artikel 12

Directeur

1. Aan het hoofd van het Instituut staat een directeur. De directeur wordt door de raad van bestuur benoemd uit een lijst van kandidaten die door de Commissie op grond van de resultaten van een vergelijkend examen is opgesteld, nadat in het *Publicatieblad van de Europese Unie* en elders een oproep tot het indienen van blijken van belangstelling is bekendgemaakt. Vóór de benoeming wordt de door de raad van bestuur gekozen kandidaat verzocht een verklaring tegenover de bevoegde commissie(s) van het Europees Parlement af te leggen en vragen van de leden van die Commissie te beantwoorden.

2. De directeur wordt voor vijf jaar benoemd. Op basis van een voorstel van de Commissie en na evaluatie kan deze ambts-termijn eenmalig met ten hoogste vijf jaar worden verlengd. In het kader van deze evaluatie beoordeelt de Commissie met name:

- a) de in de eerste ambtstermijn behaalde resultaten en de wijze waarop die zijn bereikt;
- b) de taken en eisen waaraan het Instituut de komende jaren moet voldoen.

3. De directeur is, onder toezicht van de raad van bestuur, verantwoordelijk voor:

- a) de uitvoering van de in artikel 3 omschreven taken;
- b) de opstelling en uitvoering van het jaarlijkse werkprogramma en het werkprogramma op middellange termijn van het Instituut;

- c) de voorbereiding van de vergaderingen van de raad van bestuur en het deskundigenforum;
- d) de opstelling en publicatie van het in artikel 3, lid 2, bedoelde jaarverslag;
- e) alle personeelszaken, en met name de uitoefening van de in artikel 13, lid 3, vastgestelde bevoegdheden;
- f) alle aangelegenheden die verband houden met het dagelijks beheer;
- g) de uitvoering van doeltreffende monitoring- en evaluatieprocedures voor de prestaties van het Instituut in vergelijking met zijn doelstellingen, op basis van erkende normen. De directeur brengt jaarlijks aan de raad van bestuur verslag uit over de resultaten van het toezicht.
4. De directeur legt aan de raad van bestuur verantwoording af voor het beheer van zijn/haar activiteiten en woont de vergaderingen van de raad zonder stemrecht bij. Hij/zij kan door het Europees Parlement tevens worden verzocht tijdens een hoorzitting verslag uit te brengen over belangrijke met de activiteiten van het Instituut verband houdende kwesties.
5. De directeur is de wettige vertegenwoordiger van het Instituut.

Artikel 13

Personeel

1. Het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen als vervat in Verordening (EEG, EGKS, Euratom) nr. 259/68 ⁽¹⁾ en de regels die de instellingen van de Europese Gemeenschappen gezamenlijk hebben goedgekeurd met het oog op de toepassing van dat statuut en die regeling, zijn van toepassing op het personeel van het Instituut.
2. De raad van bestuur stelt in overeenstemming met de Commissie de nodige uitvoeringsmaatregelen vast volgens de regelingen van artikel 110 van het Statuut. De raad van bestuur kan bepalingen goedkeuren waardoor nationale deskundigen uit de lidstaten bij het Instituut kunnen worden gedetacheerd.
3. Het Instituut oefent ten aanzien van zijn personeel de bevoegdheden uit die zijn toegekend aan het tot aanstelling bevoegd gezag.

⁽¹⁾ PB L 56 van 4.3.1968, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG, Euratom) nr. 723/2004 (PB L 124 van 27.4.2004, blz. 1).

Artikel 14

Opstelling van de begroting

1. Voor elk begrotingsjaar, dat samenvalt met het kalenderjaar, worden alle ontvangsten en uitgaven van het Instituut geraamd en vervolgens opgenomen in de begroting van het Instituut.
2. De ontvangsten en uitgaven van de begroting van het Instituut moeten in evenwicht zijn.
3. De inkomsten van het Instituut omvatten, afgezien van andere middelen:
- een in de algemene begroting van de Europese Unie (afdeling Commissie) opgenomen subsidie van de Gemeenschap;
  - betalingen als vergoeding voor verleende diensten;
  - eventuele financiële bijdragen van de in artikel 8 bedoelde organisaties of derde landen; en
  - een eventuele vrijwillige bijdrage van de lidstaten.
4. De uitgaven van het Instituut omvatten de bezoldiging van het personeel, uitgaven voor administratie en infrastructuur en huishoudelijke uitgaven.
5. De raad van bestuur maakt jaarlijks, op basis van een ontwerp van de directeur, een raming van de ontvangsten en uitgaven van het Instituut voor het volgende begrotingsjaar. De raad van bestuur zendt deze raming, waarin een ontwerp voor de personeelsformatie is opgenomen, uiterlijk op 31 maart aan de Commissie.
6. De Commissie zendt de raming samen met het voorontwerp van algemene begroting van de Europese Unie naar de begrotingsautoriteit.
7. Op basis van deze raming neemt de Commissie de geraamde bedragen die zij nodig acht met betrekking tot de personeelsformatie en het bedrag van de subsidie ten laste van de algemene begroting op in het voorontwerp van algemene begroting van de Europese Unie, dat zij overeenkomstig artikel 272 van het Verdrag voorlegt aan de begrotingsautoriteit.
8. De begrotingsautoriteit keurt de kredieten voor de subsidie aan het Instituut goeden stelt de personeelsformatie van het Instituut vast.
9. De begroting van het Instituut wordt vastgesteld door de raad van bestuur. Die begroting wordt definitief nadat de algemene begroting van de Europese Unie definitief is vastgesteld. De begroting wordt zo nodig dienovereenkomstig aangepast.

10. De raad van bestuur stelt de begrotingsautoriteit zo spoedig mogelijk in kennis van de projecten die hij voornemens is te realiseren en die aanzienlijke financiële gevolgen voor de financiering van de begroting kunnen hebben, met name onroerendgoedprojecten zoals de huur of aankoop van gebouwen. Hij brengt de Commissie daarvan op de hoogte.

Wanneer een tak van de begrotingsautoriteit kennis heeft gegeven van zijn voornemen om een advies te verstrekken, doet hij dit advies aan de raad van bestuur toekomen binnen een termijn van zes weken te rekenen vanaf de kennisgeving van het project.

Artikel 15

Uitvoering van de begroting

1. De directeur is belast met de uitvoering van de begroting van het Instituut.

2. Uiterlijk op 1 maart van het jaar dat volgt op het afgesloten begrotingsjaar, dient de rekenplichtige van het Instituut de voorlopige rekeningen met het verslag over het budgettair en financieel beheer van het begrotingsjaar in bij de rekenplichtige van de Commissie. De rekenplichtige van de Commissie consolideert de voorlopige rekeningen van de instellingen en de gedecentraliseerde organen overeenkomstig artikel 128 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002.

3. Uiterlijk op 31 maart van het jaar dat volgt op het afgesloten begrotingsjaar, dient de rekenplichtige van de Commissie de voorlopige rekeningen van het Instituut met het in lid 2 bedoelde verslag. Het verslag over het budgettair en financieel beheer van het begrotingsjaar wordt ook toegezonden aan het Europees Parlement en de Raad.

4. Na ontvangst van de opmerkingen van de Rekenkamer over de voorlopige rekeningen van het Instituut overeenkomstig artikel 129 van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 maakt de directeur onder zijn/haar eigen verantwoordelijkheid de definitieve rekeningen van het Instituut op en legt hij/zij deze voor advies voor aan de raad van bestuur.

5. De raad van bestuur brengt advies uit over de definitieve rekeningen van het Instituut.

6. Uiterlijk op 1 juli van het jaar dat volgt op het afgesloten begrotingsjaar, dient de directeur de definitieve rekeningen met het advies van de raad van bestuur in bij het Europees Parlement, de Raad, de Commissie en de Rekenkamer.

7. De definitieve rekeningen worden gepubliceerd.

8. De directeur zendt de Rekenkamer uiterlijk op 30 september een reactie op haar opmerkingen. Hij/zij zendt deze reactie ook naar de raad van bestuur.

9. De directeur verstrekt het Europees Parlement op verzoek, overeenkomstig artikel 146, lid 3, van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002, alle inlichtingen die nodig zijn voor het goede verloop van de kwijtingsprocedure voor het betrokken begrotingsjaar.

10. Uiterlijk 30 april van het jaar N + 2 verleent het Europees Parlement op aanbeveling van de Raad, die met gekwalificeerde meerderheid van stemmen besluit, de directeur kwijting voor de uitvoering van de begroting van het begrotingsjaar N.

11. De financiële regeling die van toepassing is op het Instituut, wordt na raadpleging van de Commissie door de raad van bestuur vastgesteld. Deze financiële regeling mag slechts afwijken van Verordening (EG, Euratom) nr. 2343/2002 indien de specifieke vereisten van de werking van het Instituut dit noodzakelijk maken en mits de Commissie hiermee van tevoren heeft ingestemd.

Artikel 16

Talen

1. Op het Instituut zijn de bepalingen van Verordening nr. 1 van 15 april 1958 tot regeling van het taalgebruik in de Europese Economische Gemeenschap ⁽¹⁾ van toepassing.

2. De voor het functioneren van het Instituut noodzakelijke vertalingen worden in beginsel gemaakt door het bij Verordening (EG) nr. 2965/94 opgerichte Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie ⁽²⁾.

Artikel 17

Voorrechten en immuniteiten

Het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen is op het Instituut van toepassing.

Artikel 18

Aansprakelijkheid

1. De contractuele aansprakelijkheid van het Instituut wordt beheerst door het recht dat op de betrokken overeenkomst van toepassing is.

Het Hof van Justitie is bevoegd een uitspraak te doen krachtens een arbitragebeding vervat in een door het Instituut gesloten overeenkomst.

⁽¹⁾ PB 17 van 6.10.1958, blz. 385. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 920/2005 (PB L 156 van 18.6.2005, blz. 3).

⁽²⁾ Verordening (EG) nr. 2965/94 van de Raad van 28 november 1994 tot oprichting van een Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie (PB L 314 van 7.12.1994, blz. 1). Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 5920/2005.

2. Wat de niet-contractuele aansprakelijkheid betreft, vergoedt het Instituut overeenkomstig de algemene beginselen welke de rechtsstelsels van de lidstaten gemeen hebben, de schade die door het Instituut of zijn personeelsleden in de uitoefening van hun functie is veroorzaakt.

Het Hof van Justitie is bevoegd in alle geschillen betreffende de vergoeding van dergelijke schade een uitspraak te doen.

Artikel 19

Deelneming van derde landen

1. Het Instituut staat open voor deelneming van landen die met de Europese Gemeenschap overeenkomsten hebben gesloten uit hoofde waarvan zij de communautaire wetgeving op het onder deze verordening vallende gebied hebben overgenomen en toepassen.

2. Overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van deze overeenkomsten worden regelingen getroffen waarin met name de aard, de omvang en de wijze van deelneming van deze landen aan de werkzaamheden van het Instituut worden uiteengezet, met inbegrip van bepalingen met betrekking tot de deelneming aan de door het Instituut ontwikkelde initiatieven, de financiële bijdragen en het personeel. Wat personeelszaken betreft voldoen deze overeenkomsten in elk geval aan het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen en de regeling die van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen.

Artikel 20

Evaluatie

1. Uiterlijk op 18 januari 2010 geeft het Instituut opdracht tot een onafhankelijke externe evaluatie van zijn functioneren op basis van de door de raad van bestuur in overleg met de Commissie vastgestelde richtsnoeren. Bij de evaluatie wordt bezien in hoeverre het Instituut heeft bijgedragen tot de bevordering van gendergelijkheid en wordt ook een analyse gemaakt van de effecten van de bereikte synergie. Hierbij wordt met name gekeken of het nodig is de taken van het Instituut aan te passen of uit te breiden, en wat de financiële gevolgen van een dergelijke taakwijziging of -uitbreiding zouden zijn. Bij deze evaluatie wordt met name gekeken naar de goede werking van de managementstructuur bij het uitvoeren van de taken van het

Instituut. Bij de evaluatie wordt rekening gehouden met de opvattingen van de belanghebbenden op zowel communautair als nationaal niveau.

2. De raad van bestuur bepaalt, in overleg met de Commissie, wanneer de toekomstige evaluaties zullen plaatsvinden, waarbij rekening wordt gehouden met de resultaten van de in lid 1 genoemde evaluatie.

Artikel 21

Herzieningsclausule

De raad van bestuur bestudeert de conclusies van de in het vorige artikel genoemde evaluatie en doet de Commissie waar nodig aanbevelingen voor veranderingen in het Instituut, zijn werkmethoden en zijn opdracht. De Commissie zendt het evaluatieverslag en de aanbevelingen toe aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's en maakt ze openbaar. Na bestudering van het evaluatieverslag en de aanbevelingen kan de Commissie voorstellen betreffende deze verordening voorleggen indien zij die nodig acht.

Artikel 22

Bestuurlijke controle

De activiteiten van het Instituut staan onder toezicht van de Ombudsman, overeenkomstig de bepalingen van artikel 195 van het Verdrag.

Artikel 23

Begin van de werkzaamheden van het Instituut

Het Instituut vangt zijn werkzaamheden zo spoedig mogelijk en uiterlijk op 19 januari 2008 aan.

Artikel 24

Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat

Gedaan te Brussel, 20 december 2006

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

J. BORRELL FONTELLES

Voor de Raad

De voorzitter

J. KORKEAOJA

RICHTLIJN 2006/126/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD**van 20 december 2006****betreffende het rijbewijs****(Voor de EER relevante tekst)**

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, met name op artikel 71,

Gezien het voorstel van de Commissie,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽²⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Richtlijn 91/439/EEG van de Raad van 29 juli 1991 betreffende het rijbewijs ⁽³⁾ is herhaaldelijk ingrijpend gewijzigd. Ter gelegenheid van nieuwe wijzigingen in die richtlijn, is het wenselijk dat de desbetreffende bepalingen voor de duidelijkheid worden herschikt.

(2) De voorschriften betreffende het rijbewijs zijn onontbeerlijke elementen van het gemeenschappelijk vervoersbeleid, dragen bij tot de veiligheid van het wegverkeer en vergemakkelijken het vrije verkeer van personen die zich in een andere lidstaat vestigen dan de lidstaat die het rijbewijs heeft afgegeven. Gezien het belang van individuele vervoermiddelen, bevordert het bezit van een door de gastlidstaat naar behoren erkend rijbewijs aldus het vrije verkeer van personen. Ondanks de vorderingen op het gebied van harmonisatie van de voorschriften betreffende het rijbewijs blijven er tussen de lidstaten aanzienlijke verschillen bestaan wat betreft de periodiciteit voor de verlenging van het rijbewijs en de subcategorieën voertuigen, die teneinde bij te dragen tot het verwezenlijken van het communautaire beleid, een diepgaander harmonisatie vereisen.

⁽¹⁾ PB C 112 van 30.4.2004, blz. 34.

⁽²⁾ Advies van het Europees Parlement van 23 februari 2005 (PB C 304 E van 1.12.2005, blz. 202), Gemeenschappelijk standpunt van de Raad van 18 september 2006 (PB C 295 E van 5.12.2006, blz. 1) en standpunt van het Europees Parlement van 14 december 2006 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad), besluit van de Raad van 20 december 2006..

⁽³⁾ PB L 237 van 24.8.1991, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 1882/2003 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 284 van 31.10.2003, blz. 1).

(3) De bevoegdheid tot het opleggen van nationale bepalingen inzake de geldigheidsduur waarin Richtlijn 91/439/EEG voorziet, heeft tot gevolg dat verschillende voorschriften van verschillende lidstaten naast elkaar bestaan en dat in de lidstaten meer dan 110 verschillende rechtsgeldige rijbewijsmodellen in omloop zijn. Dit doet doorzichtigheidsproblemen ontstaan voor de burger, de politie en de overheidsinstanties die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de rijbewijzen en leidt tot vervalsingen van documenten die soms verscheidene decennia oud zijn.

(4) Om te voorkomen dat het uniforme model van Europees rijbewijs een bijkomend model bij de 110 reeds in omloop zijnde modellen zou worden, dienen de lidstaten alle nodige maatregelen te nemen om het uniforme model aan alle houders van een rijbewijs af te geven.

(5) Deze richtlijn laat bestaande rijbevoegdheden die vóór de datum van toepassing van de richtlijn zijn verleend of verkregen, onverlet.

(6) Rijbewijzen worden onderling erkend. De lidstaten moeten de bij deze richtlijn voorgeschreven geldigheidsduur kunnen toepassen op een rijbewijs met een onbeperkte administratieve geldigheid dat door een andere lidstaat is afgegeven aan een houder die sedert meer dan twee jaar op hun grondgebied verblijft.

(7) De invoering van een administratieve geldigheidsduur voor nieuwe rijbewijzen zal het mogelijk maken op het moment van de periodieke verlenging de nieuwste maatregelen om vervalsing tegen te gaan, toe te passen en medische onderzoeken of andere door de lidstaten vastgestelde maatregelen uit te voeren.

- (8) Om aan de eisen inzake de veiligheid van het wegverkeer te voldoen dienen dus minimumvoorwaarden te worden vastgesteld voor de afgifte van het rijbewijs. Er moet een verdere harmonisatie van de normen inzake de door de bestuurders af te leggen rijexamens en inzake de afgifte van rijbewijzen worden uitgevoerd. Daartoe moeten de eisen inzake kennis, rijvaardigheid en rijgedrag die samenhangen met het besturen van motorvoertuigen worden omschreven, moet het rijexamen op deze concepten worden gebaseerd, en moeten de minimumnormen inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van die voertuigen opnieuw worden omschreven.
- (9) Het bewijs dat wordt voldaan aan de minimumnormen inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een motorvoertuig, ten aanzien van bestuurders van een voertuig dat bestemd is voor het vervoer van personen of goederen, moet worden geleverd op het ogenblik van de afgifte van het rijbewijs en vervolgens periodiek. Deze periodieke controles overeenkomstig de nationale wettelijke bepalingen zullen bijdragen tot de verwezenlijking van het vrije verkeer van werknemers, mededingingvervalsing voorkomen en helpen om beter rekening te houden met de verantwoordelijkheid van de bestuurders van deze voertuigen. De lidstaten dienen medische onderzoeken te kunnen opleggen teneinde de naleving te waarborgen van de minimumnormen inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van andere motorvoertuigen. Ter wille van de doorzichtigheid dienen deze onderzoeken samen te vallen met de verlenging van het rijbewijs en wordt het tijdstip ervan dus bepaald door de geldigheidsduur van het rijbewijs.
- (10) Het is nodig het beginsel van geleidelijke toegang tot de categorieën van tweewielige voertuigen en tot de categorieën van voertuigen bestemd voor het vervoer van passagiers of goederen te versterken.
- (11) De lidstaten moeten voor het besturen van bepaalde categorieën van voertuigen evenwel een hogere minimumleeftijd kunnen instellen teneinde de veiligheid van het wegverkeer verder te bevorderen. De lidstaten moeten in uitzonderlijke omstandigheden lagere minimumleeftijden kunnen instellen teneinde rekening te houden met de nationale omstandigheden.
- (12) De definities van de categorieën dienen een betere afspiegeling te zijn van de technische kenmerken van de betrokken voertuigen en van de voor het besturen van de voertuigen noodzakelijke vaardigheden.
- (13) De invoering van een rijbewijscategorie voor bromfietsen beoogt in het bijzonder een verhoging van de verkeersveiligheid ten aanzien van de jongste bestuurders, die volgens de statistieken het meest betrokken zijn bij verkeersongevallen.
- (14) Er dienen specifieke voorschriften te worden vastgesteld om de toegang van lichamelijk gehandicapten tot het besturen van voertuigen te bevorderen.
- (15) Het is passend dat de lidstaten, om redenen die verband houden met de veiligheid van het wegverkeer, hun nationale bepalingen inzake de intrekking, schorsing, verlenging en nietigverklaring van het rijbewijs, kunnen toepassen op iedere houder van een rijbewijs die zijn gewone verblijfplaats op hun grondgebied heeft verworven.
- (16) Het model van het rijbewijs zoals vastgesteld bij Richtlijn 91/439/EEG dient te worden vervangen door één model in de vorm van een plastic kaart. Tegelijkertijd dient dit model van het rijbewijs te worden aangepast wegens de invoering van een nieuwe rijbewijscategorie voor bromfietsen en een nieuwe rijbewijscategorie voor motorrijwielen.
- (17) De inbouw van een facultatieve microchip in het model van het rijbewijs in de nieuwe vorm van een plastic kaart moet de lidstaten in staat stellen de bescherming tegen fraude verder te verbeteren. De lidstaten zouden de mogelijkheid moeten hebben om nationale gegevens op de chip op te slaan op voorwaarde dat dit geen gevolgen heeft voor de gemeenschappelijk toegankelijke gegevens. De technische specificaties van de microchip zouden moeten worden vastgesteld door de Commissie, bijgestaan door het Comité voor het rijbewijs.
- (18) Teneinde de kennis en kunde van de examinatoren te verbeteren, een objectievere beoordeling van kandidaten voor een rijbewijs mogelijk te maken, en tot een grotere harmonisering van de rijexamens te komen, dienen minimumnormen betreffende de toegang tot het beroep van examinator en betreffende de opleidingsvereisten voor examinatoren te worden vastgesteld.
- (19) Het is dienstig de Commissie toe te staan de bijlagen I tot en met VI aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang aan te passen.
- (20) De voor de uitvoering van deze richtlijn vereiste maatregelen dienen te worden vastgesteld overeenkomstig Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden⁽¹⁾.
- (21) De Commissie dient met name te worden gemachtigd de voor de toepassing van deze richtlijn noodzakelijke criteria vast te stellen. Aangezien de beoogde maatregelen een algemene draagwijdte hebben en strekken tot wijziging van niet-essentiële onderdelen van deze richtlijn, moeten zij worden vastgesteld volgens de regelgevingsprocedure met toetsing als bedoeld in artikel 5 bis van Besluit 1999/468/EG.

⁽¹⁾ PB L 184 van 17.7.1999, blz. 23. Besluit gewijzigd bij Besluit 2006/512/EG (PB L 200 van 22.7.2006, blz. 11).

(22) Daar de doelstellingen van deze richtlijn niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve wegens hun omvang en effect beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, kan de Gemeenschap overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.

(23) Deze richtlijn dient de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in bijlage VII, deel B, genoemde termijnen voor omzetting in nationaal recht en toepassing van de aldaar genoemde richtlijnen onverlet te laten,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Model van het rijbewijs

1. De lidstaten stellen het nationale rijbewijs op volgens het in bijlage I weergegeven Europees model en overeenkomstig deze richtlijn. In het embleem op bladzijde 1 van het Europees model van het rijbewijs staat het onderscheidingsteken van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft.

2. Onverminderd de voorschriften inzake gegevensbescherming mogen de lidstaten in het rijbewijs een opslagmedium (microchip) inbouwen, zodra de specificaties voor de microchip in bijlage I, die strekken tot wijziging van niet-essentiële onderdelen van deze richtlijn en een aanvulling hierop vormen, door de Commissie zijn vastgesteld volgens de in artikel 9, lid 2, bedoelde procedure. Deze specificaties vereisen een EG-typegoedkeuring die slechts kan worden toegekend wanneer is aangetoond dat deze microchip bestand is tegen pogingen tot manipulatie of verandering van de gegevens.

3. De microchip bevat de in bijlage I gespecificeerde geharmoniseerde rijbewijsgegevens.

Na overleg met de Commissie mogen de lidstaten extra gegevens opslaan, mits dit op geen enkele manier gevolgen heeft voor de uitvoering van deze richtlijn.

De Commissie mag bijlage I overeenkomstig de procedure van artikel 9, lid 2, wijzigen om in de toekomst de interoperabiliteit te waarborgen.

4. Na instemming van de Commissie kunnen de lidstaten het in bijlage I weergegeven model zodanig aanpassen dat het rijbewijs voor computerverwerking geschikt is.

Artikel 2

Onderlinge erkenning

1. De door de lidstaten afgegeven rijbewijzen worden onderling erkend.

2. Wanneer de houder van een geldig rijbewijs zonder de in artikel 7, lid 2, bepaalde administratieve geldigheidsduur zijn gewone verblijfplaats verwerft in een andere lidstaat dan die welke het rijbewijs heeft afgegeven, kan het gastland de in artikel 7, lid 2, bepaalde administratieve geldigheidsduur op het rijbewijs toepassen door het rijbewijs te vernieuwen vanaf twee jaar na de datum waarop de houder zijn gewone verblijfplaats op het grondgebied heeft verworven.

Artikel 3

Maatregelen om vervalsing tegen te gaan

1. De lidstaten nemen alle dienstige maatregelen om vervalsing van rijbewijzen te voorkomen, ook met betrekking tot modellen van vóór de inwerkingtreding van deze richtlijn afgegeven rijbewijzen. Zij stellen de Commissie daarvan in kennis.

2. Het materiaal dat gebruikt wordt voor het rijbewijs van bijlage I, wordt volgens door de Commissie overeenkomstig de procedure van artikel 9, lid 2, te bepalen specificaties die strekken tot wijziging van niet-essentiële onderdelen van deze richtlijn en een aanvulling hierop vormen, tegen vervalsing beveiligd. De lidstaten mogen extra veiligheidskenmerken invoeren.

3. De lidstaten zorgen ervoor dat uiterlijk op 19 januari 2033 alle rijbewijzen die worden afgegeven of die in omloop zijn, aan alle voorschriften van deze richtlijn voldoen.

Artikel 4

Categorieën, definities en minimumleeftijden

1. Met het in artikel 1 bedoelde rijbewijs mogen gemotoriseerde voertuigen van de hierna omschreven categorieën worden bestuurd. Het mag worden afgegeven vanaf de per categorie vastgestelde minimumleeftijd. Onder „gemotoriseerd voertuig” wordt verstaan elk zichzelf over de weg voortbewegend wegvoertuig, anders dan een voertuig dat op rails wordt voortbewogen.

2. Bromfietsen

categorie AM:

- twee- of driewielige voertuigen met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van ten hoogste 45 kilometer per uur als omschreven in artikel 1, lid 2, punt a), van Richtlijn 2002/24/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 maart 2002 betreffende de goedkeuring van twee- of driewielige motorvoertuigen ⁽¹⁾ (waarvan uitgezonderd die met een door de constructie bepaalde maximumsnelheid van 25 kilometer per uur of minder), en lichte vierwielers als omschreven in artikel 1, lid 3, punt a, van Richtlijn 2002/24/EG;
- de minimumleeftijd voor categorie AM wordt vastgesteld op 16 jaar.

3. Motorrijwielen met of zonder zijspan en gemotoriseerde driewielers:

- onder „motorrijwiel” worden verstaan tweewielige voertuigen met of zonder zijspan, als omschreven in artikel 1, lid 2, punt b, van Richtlijn 2002/24/EG;
- onder „gemotoriseerde driewieler” worden verstaan voertuigen op drie symmetrisch geplaatste wielen, als omschreven in artikel 1, lid 2, punt c, van Richtlijn 2002/24/EG;

a) categorie A1:

- motorrijwielen met een maximale cilinderinhoud van 125 cm³, een maximumvermogen van 11 kW en een vermogen/gewichtsverhouding van minder dan 0,1 kW per kg;
- gemotoriseerde driewielers met een maximumvermogen van 15 kW;
- de minimumleeftijd voor categorie A1 wordt vastgesteld op 16 jaar;

b) categorie A2:

- motorrijwielen met een maximumvermogen van 35 kW en een vermogen/gewichtsverhouding van minder dan 0,2 kW per kg en niet afgeleid van een voertuig met meer dan het dubbele vermogen;
- de minimumleeftijd voor categorie A2 wordt vastgesteld op 18 jaar;

c) categorie A:

i) motorrijwielen

- De minimumleeftijd voor categorie A wordt vastgesteld op 20 jaar. Om motorrijwielen van deze categorie te mogen besturen is echter ten minste twee jaar rijervaring op motorrijwielen met rijbewijs A2 vereist. Deze eis in verband met de rijervaring hoeft echter niet te worden gesteld aan kandidaten van 24 jaar en ouder;

ii) gemotoriseerde driewielers met een vermogen van meer dan 15 kW

- De minimumleeftijd voor gemotoriseerde driewielers met een vermogen van meer dan 15 kW wordt vastgesteld op 21 jaar.

4. Motorvoertuigen:

- onder „motorvoertuig” wordt verstaan elk gemotoriseerd voertuig dat gewoonlijk wordt gebruikt voor het vervoer van personen of goederen over de weg, of om voertuigen voor het vervoer van personen of goederen over de weg voort te trekken. Deze term omvat mede trolleybussen, dat wil zeggen voertuigen die in verbinding staan met een elektrische leiding en niet rijden op spoorstaven. De term heeft geen betrekking op landbouw- en bosbouwtrekkers;
- onder „landbouw- of bosbouwtrekker” wordt verstaan elk gemotoriseerd voertuig op wielen of rupsbanden, met ten minste twee assen, voornamelijk bestemd voor tractieoel-einden en in het bijzonder ontworpen voor het trekken, duwen, dragen of in beweging brengen van bepaalde werktuigen, machines of aanhangwagens die voor gebruik in de land- of bosbouw zijn bestemd, en die slechts bijkomstig voor personen- of goederenvervoer over de weg of voor het trekken van voertuigen voor personen- of goederenvervoer over de weg worden gebruikt;

a) categorie B1:

- vierwielers als omschreven in artikel 1, lid 3, punt b, van Richtlijn 2002/24/EG;
- de minimumleeftijd voor categorie B1 wordt vastgesteld op 16 jaar;
- categorie B1 is facultatief; in lidstaten waar deze rijbewijs-categorie niet wordt ingevoerd, is voor het besturen van deze voertuigen een rijbewijs van categorie B vereist;

b) categorie B:

motorvoertuigen met een toegestane maximum massa van ten hoogste 3 500 kg en ontworpen en gebouwd voor het vervoer van ten hoogste 8 personen, de bestuurder niet meegerekend; aan de motorvoertuigen van deze categorie kan een aanhangwagen worden gekoppeld mits de toegestane maximum massa daarvan niet meer bedraagt dan 750 kg.

Onverminderd de bepalingen inzake de regels voor type-goedkeuring van de betrokken voertuigen, kan aan de motorvoertuigen van deze categorie een aanhangwagen met een toegestane maximum massa van meer dan 750 kg worden gekoppeld mits de toegestane maximum massa van dit samenstel niet meer bedraagt dan 4 250 kg. Voor zulke samenstellen met een massa van meer dan 3 500 kg eisen de lidstaten overeenkomstig de bepalingen van bijlage V, dat een dergelijk samenstel slechts mag worden bestuurd indien de bestuurder

- een opleiding heeft voltooid, of

- geslaagd is voor een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag.

⁽¹⁾ PB L 124 van 9.5.2002, blz. 1. Richtlijn laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 2005/30/EG van de Commissie (PB L 106 van 27.4.2005, blz. 17).

De lidstaten kunnen eisen dat de bestuurder zowel een opleiding moet hebben voltooid als geslaagd moet zijn voor een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag.

De lidstaten geven de bevoegdheid om een dergelijk samenstel te besturen met de passende communautaire code op het rijbewijs aan.

De minimumleeftijd voor categorie B wordt vastgesteld op 18 jaar;

c) categorie BE:

— onverminderd de bepalingen inzake de regels voor typegoedkeuring van de betrokken voertuigen, samenstellen van voertuigen bestaande uit een trekkend voertuig van categorie B en een aanhangwagen of oplegger waarbij de toegestane maximum massa van de aanhangwagen of oplegger niet meer dan 3 500 kg bedraagt;

— de minimumleeftijd voor categorie BE wordt vastgesteld op 18 jaar;

d) categorie C 1:

motorvoertuigen niet behorende tot de categorieën D 1 of D met een toegestane maximum massa van meer dan 3 500 kg en ten hoogste 7 500 kg en die zijn ontworpen en gebouwd voor het vervoer van ten hoogste acht personen, de bestuurder niet meegerekend; aan motorvoertuigen van deze categorie kan een aanhangwagen worden gekoppeld met een toegestane maximum massa van ten hoogste 750 kg;

e) categorie C1E:

— onverminderd de bepalingen inzake de regels voor typegoedkeuring van de betrokken voertuigen, samenstellen van voertuigen bestaande uit een trekkend voertuig van categorie C1 en een aanhangwagen of oplegger met een toegestane maximum massa van meer dan 750 kg, mits de toegestane massa van het samenstel ten hoogste 12 000 kg bedraagt;

— onverminderd de bepalingen inzake de regels voor typegoedkeuring van de betrokken voertuigen, samenstellen van voertuigen bestaande uit een trekkend voertuig van categorie B en een aanhangwagen of oplegger met een toegestane maximum massa van meer dan 3500 kg, mits de toegestane massa van het samenstel ten hoogste 12 000 kg bedraagt;

— de minimumleeftijd voor de categorieën C1 en C1E wordt vastgesteld op 18 jaar, onverminderd de bepalingen inzake het besturen van dergelijke voertuigen in Richtlijn 2003/59/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 juli 2003 betreffende de vakbekwaamheid en de opleiding en nascholing van bestuurders van bepaalde voor goederen- en personenvervoer over de weg bestemde voertuigen ⁽¹⁾;

f) categorie C:

motorvoertuigen anders dan die van de categorieën D of D1 met een toegestane maximum massa van meer dan 3500 kg en die zijn ontworpen en gebouwd voor het vervoer van ten hoogste acht personen, de bestuurder niet meegerekend; aan motorvoertuigen van deze categorie kan een aanhangwagen worden gekoppeld waarvan de toegestane maximum massa niet meer dan 750 kg bedraagt;

g) categorie CE:

— onverminderd de bepalingen inzake de regels voor typegoedkeuring van de betrokken voertuigen, samenstellen van voertuigen bestaande uit een trekkend voertuig van categorie C en een aanhangwagen of oplegger met een toegestane maximum massa van meer dan 750 kg;

— de minimumleeftijd voor de categorieën C en CE wordt vastgesteld op 21 jaar, onverminderd de bepalingen inzake het besturen van dergelijke voertuigen in Richtlijn 2003/59/EG;

h) categorie D1:

motorvoertuigen ontworpen en gebouwd voor het vervoer van ten hoogste 16 personen, de bestuurder niet meegerekend, en met een maximumlengte van 8 m; aan motorvoertuigen van deze categorie kan een aanhangwagen worden gekoppeld met een toegestane maximum massa van ten hoogste 750 kg;

i) categorie D1E:

— onverminderd de bepalingen inzake de regels voor typegoedkeuring van de betrokken voertuigen, samenstellen van voertuigen bestaande uit een trekkend voertuig van categorie D1 en een aanhangwagen met een toegestane maximum massa van meer dan 750 kg;

— de minimumleeftijd voor de categorieën D1 en D1E wordt vastgesteld op 21 jaar, onverminderd de bepalingen inzake het besturen van dergelijke voertuigen in Richtlijn 2003/59/EG;

j) categorie D:

motorvoertuigen ontworpen en gebouwd voor het vervoer van meer dan 8 personen, de bestuurder niet meegerekend. Aan motorvoertuigen die met een rijbewijs van categorie D mogen worden bestuurd, kan een aanhangwagen worden gekoppeld met een toegestane maximum massa van ten hoogste 750 kg;

k) categorie DE:

— onverminderd de bepalingen inzake de regels voor typegoedkeuring van de betrokken voertuigen, samenstellen van voertuigen bestaande uit een trekkend voertuig van categorie D en een aanhangwagen met een toegestane maximum massa van meer dan 750 kg;

⁽¹⁾ PB L 226 van 10.9.2003, blz. 4. Richtlijn gewijzigd bij Richtlijn 2004/66/EG van de Raad (PB L 168 van 1.5.2004, blz. 35).

- de minimumleeftijd voor de categorieën D en DE wordt vastgesteld op 24 jaar, onverminderd de bepalingen inzake het besturen van dergelijke voertuigen in Richtlijn 2003/59/EG.

5. Na instemming van de Commissie kunnen de lidstaten bepaalde bijzondere typen van gemotoriseerde voertuigen, zoals speciale voertuigen voor gehandicapten, uitsluiten van dit artikel.

De lidstaten kunnen voertuigen die in gebruik zijn bij of onder controle staan van de strijdkrachten of de burgerbescherming, van de toepassing van deze richtlijn uitsluiten.

6. De lidstaten mogen de minimumleeftijd voor de afgifte van een rijbewijs aanpassen:

- a) voor categorie AM naar beneden tot 14 jaar of naar boven tot 18 jaar;
- b) voor categorie B1 naar boven tot 18 jaar;
- c) voor categorie A1 naar boven tot 17 jaar of 18 jaar:

- indien er een verschil van twee jaar is tussen de minimumleeftijd voor categorie A1 en de minimumleeftijd voor categorie A2, en

- indien een rijervaring van ten minste twee jaar op motorrijwielen van categorie A2 is vereist vooraleer toestemming voor het besturen van motorrijwielen van categorie A kan worden verleend, zoals bepaald in artikel 4, lid 3, onder c), punt i);

d) voor de categorieën B en BE naar beneden tot 17 jaar.

De lidstaten mogen de minimumleeftijd voor categorie C tot 18 jaar en voor categorie D tot 21 jaar verlagen wat betreft:

- a) voertuigen die worden gebruikt door de brandweer en voertuigen die worden gebruikt bij de handhaving van de openbare orde;
- b) voertuigen die op de weg worden beproefd met het oog op reparatie en onderhoud.

Rijbewijzen die overeenkomstig dit lid worden afgegeven aan personen die nog niet de in de leden 2 tot en met 4 vermelde leeftijd hebben bereikt, zijn alleen geldig op het grondgebied van de lidstaat van afgifte tot de rijbewijshouder de in de leden 2 tot en met 4 vermelde leeftijd heeft bereikt.

De lidstaten kunnen rijbewijzen die zijn afgegeven aan bestuurders die nog niet de in de leden 2 tot en met 4 vermelde leeftijd hebben bereikt, als op hun grondgebied geldige rijbewijzen erkennen.

Artikel 5

Voorwaarden en beperkingen

1. Op het rijbewijs wordt vermeld onder welke voorwaarden de houder een voertuig mag besturen.
2. Wanneer iemand wegens lichamelijke gebreken slechts bepaalde typen voertuigen of aangepaste voertuigen mag besturen, geschiedt het in artikel 7 bedoeld examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag in een dergelijk voertuig.

Artikel 6

Fasering en gelijkwaardigheid van categorieën

1. De afgifte van het rijbewijs hangt van de volgende voorwaarden af:
  - a) het rijbewijs voor de categorieën C1, C, D1 en D wordt slechts afgegeven aan bestuurders die reeds bevoegd zijn voor categorie B;
  - b) het rijbewijs voor de categorieën BE, C1E, CE, D1E en DE wordt slechts afgegeven aan bestuurders die reeds bevoegd zijn voor respectievelijk categorie B, C1, C, D1 of D.
2. De geldigheid van het rijbewijs wordt als volgt vastgesteld:
  - a) het rijbewijs voor de categorieën C1E, CE, D1E of DE is ook geldig voor het besturen van samenstellen van categorie BE;
  - b) het rijbewijs voor categorie CE is ook geldig voor categorie DE, zolang de houder bevoegd is voor categorie D;
  - c) het rijbewijs voor de categorieën CE of DE is ook geldig voor het besturen van samenstellen van respectievelijk de categorieën C1E en D1E;
  - d) rijbewijzen van alle categorieën zijn ook geldig voor voertuigen van categorie AM. Voor rijbewijzen die op zijn eigen grondgebied zijn afgegeven mag een lidstaat echter de gelijkwaardigheid voor categorie AM beperken tot de categorieën A1, A2 en A, indien de betreffende lidstaat voor het verkrijgen van een rijbewijs van categorie AM een praktisch examen verplicht stelt;
  - e) rijbewijzen voor de categorie A2 zijn ook geldig voor categorie A1;
  - f) het rijbewijs voor de categorie A, B, C of D is ook geldig voor respectievelijk de categorieën A1, A2, B1, C1 of D1.

3. Voor het verkeer op hun grondgebied kunnen de lidstaten de volgende rijbewijzen gelijkwaardig verklaren:

- a) een rijbewijs van categorie B, voor gemotoriseerde driewielers met een vermogen van meer dan 15 kW, mits de houder van het rijbewijs van categorie B ten minste 21 jaar is;
- b) een rijbewijs van categorie B, voor motorrijwielen van categorie A1.

Aangezien dit lid alleen van toepassing is op het eigen grondgebied, vermelden de lidstaten niet op het rijbewijs dat de houder deze voertuigen mag besturen.

4. De lidstaten kunnen, na raadpleging van de Commissie, machtiging verlenen voor het besturen op hun grondgebied van:

- a) voertuigen van categorie D1 met een maximaal toegestane massa van 3 500 kg, gespecialiseerde inrichtingen voor het vervoer van gehandicapte passagiers (daaronder niet begrepen), door bestuurders van ten minste 21 jaar die sedert ten minste twee jaar houder zijn van een rijbewijs van categorie B, op voorwaarde dat de betrokken voertuigen voor sociale doeleinden door niet-commerciële organisaties worden gebruikt en dat zij door vrijwilligers worden bestuurd;
- b) voertuigen met een maximaal toegestane massa van meer dan 3 500 kg, door bestuurders van ten minste 21 jaar die sedert ten minste twee jaar houder zijn van een rijbewijs van categorie B, op voorwaarde dat de betrokken voertuigen hoofdzakelijk bestemd zijn stilstaand te worden gebruikt voor opleidings- of recreatiedoeleinden, dat zij voor sociale doeleinden door niet-commerciële organisaties worden gebruikt, dat zij zodanig zijn verbouwd dat zij niet kunnen worden gebruikt voor het vervoer van meer dan negen personen, noch voor het vervoer van allerlei goederen, behalve die welke strikt noodzakelijk zijn voor het beoogde gebruik.

Artikel 7

Afgifte, geldigheid en verlenging

1. De afgifte van het rijbewijs is aan de volgende voorwaarden onderworpen:

- a) De aanvrager moet overeenkomstig het bepaalde in bijlage II met goed gevolg een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag en een theoretisch examen afleggen, alsmede voldoen aan de medische normen van bijlage III.
- b) De aanvrager van een rijbewijs van categorie AM moet enkel slagen voor een theoretisch examen. De lidstaten kunnen voor deze categorie eisen dat de aanvrager slaagt voor een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag en een medisch onderzoek ondergaat.

Voor drie- en vierwielers van deze categorie kunnen de lidstaten een apart examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag verplicht stellen. Om een onderscheid te maken tussen de voertuigen in categorie AM kan er op het rijbewijs een nationale code worden aangebracht.

c) De aanvrager is, wat betreft categorie A2 of categorie A, na minimaal 2 jaar rijervaring te hebben opgedaan op een motorrijwiel van respectievelijk categorie A1 of categorie A2, uitsluitend geslaagd voor een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag, of heeft een opleiding voltooid overeenkomstig bijlage VI.

d) De aanvrager heeft een opleiding voltooid of is geslaagd voor een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag, of heeft een opleiding voltooid en is geslaagd voor een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag overeenkomstig bijlage V wat betreft categorie B voor het besturen van een samenstel als omschreven in artikel 4, lid 4, onder b), tweede alinea.

e) De aanvrager moet zijn gewone verblijfplaats hebben op het grondgebied van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft, of het bewijs leveren dat hij ten minste 6 maanden in een onderwijsinstelling in de lidstaat is ingeschreven.

2. a) Vanaf 19 januari 2013 hebben de door de lidstaten voor de categorieën AM, A1, A2, A, B, B1 en BE afgegeven rijbewijzen een administratieve geldigheidsduur van tien jaar.

Een lidstaat kan ervoor kiezen deze rijbewijzen af te geven met een administratieve geldigheid tot 15 jaar.

b) Vanaf 19 januari 2013 hebben de door de lidstaten voor de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E afgegeven rijbewijzen een administratieve geldigheid van vijf jaar.

c) De verlenging van een rijbewijs kan een nieuwe administratieve geldigheidsduur doen ingaan voor een andere categorie of andere categorieën waarvoor de houder van het rijbewijs rijbevoegdheid heeft, voorzover dit in overstemming is met de bepalingen van deze richtlijn.

d) De aanwezigheid van een microchip overeenkomstig artikel 1 is geen noodzakelijke voorwaarde voor de geldigheid van een rijbewijs. Het verlies of het onleesbaar zijn van de microchip, of enige andere beschadiging ervan heeft geen invloed op de geldigheid van het document.

3. De verlenging van het rijbewijs op het moment dat de administratieve geldigheidsduur verstrijkt, is afhankelijk van:

- a) de vaststelling dat nog steeds voldaan is aan de minimumnormen inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een motorrijtuig zoals vermeld in bijlage III voor de rijbewijzen van de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E; en
- b) het feit dat de betrokkene zijn gewone verblijfplaats heeft, of aantoonbaar dat hij voor ten minste zes maanden in een onderwijsinstelling is ingeschreven, op het grondgebied van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft.

De lidstaten kunnen bij de verlenging van een rijbewijs van de categorieën A, A1, A2, AM, B, B1 en BE verplichten tot een onderzoek om na te gaan of voldaan is aan de minimumnormen inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een motorrijtuig zoals vermeld in bijlage III.

De lidstaten mogen de in lid 2 omschreven administratieve geldigheidsduur van aan nieuwe bestuurders afgegeven rijbewijzen van alle categorieën beperken teneinde specifieke maatregelen toe te passen op deze bestuurders om de verkeersveiligheid te verhogen.

De lidstaten mogen de administratieve geldigheidsduur van eerste rijbewijzen van de categorieën C en D die aan nieuwe bestuurders worden afgegeven, beperken tot 3 jaar teneinde specifieke maatregelen op deze bestuurders te kunnen toepassen om de verkeersveiligheid te verhogen.

De lidstaten mogen de in lid 2 omschreven administratieve geldigheidsduur van individuele rijbewijzen van alle categorieën beperken als het nodig is vaker medische controles uit te voeren of andere specifieke maatregelen toe te passen, bv. beperkingen voor verkeersovertreders.

De lidstaten mogen de in lid 2 omschreven administratieve geldigheidsduur van rijbewijzen van op hun grondgebied verblijvende houders die de leeftijd van 50 jaar hebben bereikt, beperken om vaker medische controles te houden of andere specifieke maatregelen toe te passen, bijvoorbeeld het organiseren van opfriscursussen. De beperkte administratieve geldigheidsduur kan pas ingaan bij verlenging van het rijbewijs.

4. Onverminderd de nationale strafrechtelijke en politieke bepalingen kunnen de lidstaten na raadpleging van de Commissie voor de afgifte van het rijbewijs nationale voorschriften laten gelden die andere dan de in deze richtlijn vervatte voorwaarden behelzen.

5. a) Eenieder kan slechts houder zijn van één enkel rijbewijs.

b) De lidstaten weigeren een rijbewijs af te geven wanneer wordt vastgesteld dat de aanvrager reeds houder is van een rijbewijs.

c) De lidstaten nemen de nodige maatregelen ter uitvoering van punt b). De nodige maatregelen met betrekking tot de afgifte, vervanging, verlenging of inwisseling van een rijbewijs houden in dat bij de andere lidstaten wordt nagegaan of de aanvrager reeds houder is van een rijbewijs wanneer daaromtrent een redelijk vermoeden bestaat.

d) Om de controles krachtens punt b) te vergemakkelijken, maken de lidstaten gebruik van het EU-rijbewijzenetwerk, zodra dat netwerk operationeel is.

Onverminderd artikel 2 zien de lidstaten er bij het afgeven van een rijbewijs grondig op toe dat de houders voldoen aan de voorschriften van lid 1, en passen zij hun nationale bepalingen inzake nietigverklaring en intrekking van de rijbevoegdheid toe indien wordt vastgesteld dat een rijbewijs is afgegeven zonder dat aan de eisen daarvoor is voldaan.

Artikel 8

Aanpassing aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang

De noodzakelijke wijzigingen om de bijlagen I tot en met VI aan te passen aan de wetenschappelijke en technische vooruitgang, worden aangenomen volgens de procedure van artikel 9, lid 2.

Artikel 9

Comité

1. De Commissie wordt bijgestaan door het „comité voor het rijbewijs”.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen zijn artikel 5 bis, leden 1 tot en met 4 en artikel 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing, met inachtneming van artikel 8 van dat besluit.

Artikel 10

Examinatoren

Vanaf de inwerkingtreding van deze richtlijn dienen de examinatoren voor het rijbewijs te voldoen aan de minimumnormen van bijlage IV.

Examinatoren voor het rijbewijs die hun functie uitoefenen vóór 19 januari 2013 dienen enkel te voldoen aan de vereisten van kwaliteitsborging en regelmatige bijscholing.

Artikel 11

Diverse bepalingen betreffende de inwisseling, intrekking, vervanging en erkenning van rijbewijzen

1. Indien de houder van een door een lidstaat afgegeven geldig rijbewijs zijn gewone verblijfplaats naar een andere lidstaat heeft overgebracht, kan hij om inwisseling van zijn rijbewijs tegen een gelijkwaardig rijbewijs verzoeken. De lidstaat die tot inwisseling overgaat, moet nagaan voor welke categorie het overgelegde rijbewijs nog geldig is.

2. Onder voorbehoud van de naleving van het territorialiteitsbeginsel van de strafrechtelijke en politieke bepalingen, kan de lidstaat van gewone verblijfplaats op de houder van een door een andere lidstaat afgegeven rijbewijs zijn nationale bepalingen toepassen die betrekking hebben op de beperking, schorsing, intrekking of nietigverklaring van de rijbevoegdheid en daartoe zo nodig overgaan tot inwisseling van dat rijbewijs.

3. De lidstaat die tot inwisseling overgaat, zendt het oude rijbewijs terug naar de autoriteiten van de lidstaat die het heeft afgegeven en vermeldt de redenen van die procedure.

4. Een lidstaat weigert een rijbewijs af te geven aan een aanvrager wiens rijbewijs in een andere lidstaat is beperkt, geschorst of ingetrokken.

Een lidstaat weigert de geldigheid te erkennen van een rijbewijs dat door een andere lidstaat aan een persoon is verstrekt, wanneer het rijbewijs van die persoon op het grondgebied van de eerstgenoemde staat is beperkt, geschorst of ingetrokken.

Een lidstaat kan eveneens weigeren een rijbewijs af te geven aan een aanvrager wiens rijbewijs in een andere lidstaat nietig is verklaard.

5. Een rijbewijs dat bij voorbeeld verloren of gestolen is, kan alleen worden vervangen door de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waar de houder zijn gewone verblijfplaats heeft. De autoriteiten vervangen het rijbewijs aan de hand van de gegevens die zij bezitten of, in voorkomend geval, op grond van een verklaring van de bevoegde autoriteiten van de lidstaat die het oorspronkelijke rijbewijs heeft afgegeven.

6. Wanneer een lidstaat een door een derde land afgegeven rijbewijs inwisselt tegen een rijbewijs van Europees model, wordt daarvan op het rijbewijs van Europees model, alsook bij iedere latere verlenging of vervanging, melding gemaakt.

Een dergelijke inwisseling is slechts mogelijk, indien het door een derde land afgegeven rijbewijs is ingeleverd bij de bevoegde autoriteiten van de lidstaat. Indien de houder van dat rijbewijs zijn normale verblijfplaats naar een andere lidstaat overbrengt, kan deze laatste besluiten het in artikel 2 neergelegde beginsel van wederzijdse erkenning niet toe te passen.

Artikel 12

Gewone verblijfplaats

Voor de toepassing van deze richtlijn wordt onder „gewone verblijfplaats” verstaan de plaats waar iemand gewoonlijk verblijft, dat wil zeggen gedurende ten minste 185 dagen per kalenderjaar, wegens persoonlijke en beroepsmatige bindingen of, voor iemand zonder beroepsmatige bindingen, wegens persoonlijke bindingen waaruit nauwe banden blijken tussen hemzelf en de plaats waar hij woont.

De gewone verblijfplaats van iemand die zijn beroepsmatige bindingen op een andere plaats dan zijn persoonlijke bindingen heeft en daardoor afwisselend op verschillende plaatsen in twee of meer lidstaten verblijft, wordt evenwel geacht zich op dezelfde plaats als zijn persoonlijke bindingen te bevinden, op voorwaarde dat hij daar op geregelde tijden terugkeert. Deze

laatste voorwaarde vervalt, wanneer de betrokkene voor een opdracht van een bepaalde duur in een lidstaat verblijft. Het volgen van onderwijs aan een universiteit of een school impliceert niet dat de gewone verblijfplaats is verplaatst.

Artikel 13

Gelijkwaardigheid van rijbewijzen naar een niet-Europees model

1. Na instemming van de Commissie stellen de lidstaten de gelijkwaardigheid vast tussen de rijbevoegdheden die zijn verkregen vóór de uitvoering van deze richtlijn en categorieën welke in artikel 4 zijn omschreven.

Na raadpleging van de Commissie kunnen de lidstaten in hun nationale wetgevingen de nodige wijzigingen voor de uitvoering van artikel 11, leden 4, 5 en 6, aanbrengen.

2. Vóór 19 januari 2013 verleende rijbevoegdheden worden niet ingetrokken of op welke wijze dan ook anders gekwalificeerd door de bepalingen van deze richtlijn.

Artikel 14

Beoordeling

Niet eerder dan 19 januari 2018 brengt de Commissie verslag uit over de uitvoering van deze richtlijn en over het effect ervan op de verkeersveiligheid.

Artikel 15

Wederzijdse bijstand

De lidstaten verlenen elkaar bijstand bij de uitvoering van deze richtlijn en wisselen informatie uit over de rijbewijzen die zij hebben afgegeven, ingewisseld, vervangen, verlengd of ingetrokken. Zij gebruiken daartoe het daarvoor opgezette EU-rijbewijzenetwerk, zodra dat netwerk operationeel is.

Artikel 16

Omzetting

1. De lidstaten dienen uiterlijk 19 januari 2011 de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen vast te stellen en bekend te maken die nodig zijn om aan artikel 1, lid 1, artikel 3, artikel 4, leden 1, 2 en 3, en lid 4, onder b) tot en met k), artikel 6, lid 1 en lid 2, onder a), c), d) en e), artikel 7, lid 1, onder b), c) en d), en leden 2, 3 en 5, artikelen 8, 10, 13, 14, en 15, alsmede bijlage I, punt 2, bijlage II, punt 5.2 betreffende de categorieën A1, A2 en A, en bijlage IV, V en VI te voldoen. Zij delen de Commissie de tekst van die bepalingen onverwijld mede.

2. Zij passen die bepalingen toe vanaf 19 januari 2013.

3. Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. In de bepalingen wordt tevens vermeld dat verwijzingen in bestaande wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen naar de ingetrokken richtlijnen gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn. De regels voor deze verwijzing en de formulering van deze vermelding worden vastgesteld door de lidstaten.

4. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de belangrijkste bepalingen van intern recht mede die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 17

Intrekking

Richtlijn 91/439/EEG wordt met ingang van 19 januari 2013 ingetrokken, onverminderd de verplichtingen van de lidstaten met betrekking tot de in bijlage VII, deel B, genoemde termijnen voor omzetting in nationaal recht van die richtlijn.

Artikel 2, lid 4, van Richtlijn 91/439/EEG wordt ingetrokken met ingang van 19 januari 2007.

Verwijzingen naar de ingetrokken richtlijn gelden als verwijzingen naar de onderhavige richtlijn en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage VIII.

Artikel 18

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Artikel 2, lid 1, artikel 5, artikel 6, lid 2, onder b), artikel 7, lid 1, onder a), artikel 9, artikel 11, leden 1, 3, 4, 5 en 6, artikel 12 en de bijlagen I, II en III zijn van toepassing met ingang van 19 januari 2009.

Artikel 19

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel, 20 december 2006.

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

J. BORRELL FONTELLES

Voor de Raad

De voorzitter

J. KORKEAOJA

BIJLAGE I

VOORSCHRIFTEN BETREFFENDE HET EUROPEES MODEL VAN HET RIJBEWIJS

1. De fysieke kenmerken van de kaart van het rijbewijs van Europees model zijn in overeenstemming met de ISO-normen 7810 en 7816-1.

De kaart is gemaakt van polycarbonaat.

De methodes voor toetsing van de kenmerken van de rijbewijzen aan de internationale normen zijn in overeenstemming met ISO-norm 10373.

2. Fysieke beveiliging van rijbewijzen

De fysieke beveiliging van rijbewijzen kan als volgt worden bedreigd:

- vervaardiging van valse kaarten: creatie van een nieuw document dat sterke gelijkenis vertoont met het origineel, hetzij door volledig nieuwe vervaardiging hetzij door kopiëring van het origineel;
- materiële ingreep: een kenmerk van een origineel document veranderen, bijvoorbeeld door bepaalde op het document gedrukte gegevens te wijzigen.

De algehele beveiliging stoelt op het volledige systeem van indiening van de aanvraag, verstrekking van gegevens, materiaal van de kaart, druktechniek, een minimum aantal verschillende beveiligingskenmerken en personalisering.

- a) Het voor rijbewijzen gebruikte materiaal wordt door middel van de volgende technieken tegen vervalsing beveiligd (verplichte beveiligingskenmerken):

- de bestanddelen van de kaart zijn optisch dood;
- beveiligingsondergrond in de vorm van een patroon dat zodanig is ontworpen dat het niet kan worden vervalst door scannen, drukken of kopiëren, door middel van irisdruk met meerkleurige veiligheidsinkt en positieve en negatieve guillochedruk. Het patroon bestaat niet uit de primaire kleuren (cyaan/magenta/geel/zwart) en bevat zowel complexe patroonvormen in ten minste twee speciale kleuren als micro-opschriften;
- optisch variabele elementen die adequate bescherming bieden tegen kopiëren of vervalsen van de foto;
- lasergravure;
- in de zone voor de foto moeten het patroon van de beveiligingsondergrond en de foto zelf ten minste aan de zijkant van de foto samenvallen (verflauwend patroon).

- b) Het voor rijbewijzen gebruikte materiaal moet voorts tegen vervalsing worden beveiligd door ten minste drie van de volgende technieken (aanvullende beveiligingskenmerken):

- inkt met kleuromslag*,
- thermochrome inkt*,
- aangepaste hologrammen*,
- variabele laserbeelden*,
- ultraviolette fluorescerende inkt, zichtbaar en transparant,
- iriserende druk,
- digitaal watermerk op de ondergrond,
- infrarode of fosforescerende pigmenten,
- voelbare karakters, symbolen of patronen*.

- c) Het staat lidstaten vrij andere beveiligingskenmerken in te voeren. Als basis verdienen de met een asterisk gemerkte technieken de voorkeur, omdat zij de functionarissen van de wetshandhavinginstanties in staat stellen zonder bijzondere hulpmiddelen na te gaan of de kaart geldig is.

3. Het rijbewijs heeft twee zijden:

Bladzijde 1 bevat:

- a) de vermelding „rijbewijs”, in hoofdletters, gedrukt in de taal/talen van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft;
- b) de vermelding van de naam van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft; deze vermelding is facultatief;

- c) het onderscheidingsteken van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft, negatief afgedrukt in een door twaalf gele sterren omringde blauwe rechthoek; de onderscheidingstekens zijn:
- B: België
  - CZ: Tsjechië
  - DK: Denemarken
  - D: Duitsland
  - EST: Estland
  - GR: Griekenland
  - E: Spanje
  - F: Frankrijk
  - IRL: Ierland
  - I: Italië
  - CY: Cyprus
  - LV: Letland
  - LT: Litouwen
  - L: Luxemburg
  - H: Hongarije
  - M: Malta
  - NL: Nederland
  - A: Oostenrijk
  - PL: Polen
  - P: Portugal
  - SLO: Slovenië
  - SK: Slowakije
  - FIN: Finland
  - S: Zweden
  - UK: Verenigd Koninkrijk;
- d) de gegevens die specifiek zijn voor het afgegeven rijbewijs, met de volgende nummers:
1. de naam van de houder,
  2. de voornaam van de houder,
  3. geboortedatum en -plaats van de houder,
  4. a. de datum van afgifte van het rijbewijs,
    - b. de datum waarop de administratieve geldigheidsduur van het rijbewijs afloopt of een streepje wanneer de geldigheidsduur krachtens artikel 7, lid 2, onder c), onbepikt is,
    - c. de naam van de bevoegde instantie die het rijbewijs afgeeft (mag op bladzijde 2 worden afgedrukt),
    - d. ander nummer dan dat in rubriek 5, dat nuttig is voor de administratie van het rijbewijs (facultatieve vermelding),
  5. nummer van het rijbewijs,
  6. de foto van de houder,
  7. de handtekening van de houder,
  8. de verblijfplaats, de woonplaats of het postadres (facultatieve vermelding),
  9. de voertuigcategorie die de houder gerechtigd is te besturen (de nationale categorieën worden in een ander lettertype gedrukt dan de geharmoniseerde categorieën);

- e) de vermelding „Model van de Europese Gemeenschappen” in de taal/talen van de lidstaat die het rijbewijs afgeeft en de vermelding „rijbewijs” in de overige talen van de Gemeenschap, gedrukt in roze letters en op een zodanige wijze dat deze de achtergrond van het rijbewijs vormen:

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

Ceadúas Tiomána

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Ličenzja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort;

- f) referentiekleuren:

— blauw: Reflex blauw Pantone;

— geel: Pantone Geel.

Bladzijde 2 bevat:

- a) 9. de voertuigcategorie die de houder gerechtigd is te besturen (de nationale categorieën worden in een ander lettertype gedrukt dan de geharmoniseerde categorieën);
10. de datum van eerste afgifte per categorie (deze datum moet bij iedere latere vervanging of inwisseling op het nieuwe rijbewijs worden vermeld);
11. de datum waarop de geldigheidsduur afloopt voor elke categorie;
12. de eventuele aanvullende of beperkende gegevens in code naast elke desbetreffende categorie.

De codes worden als volgt vastgesteld:

— codes 01 tot en met 99: geharmoniseerde codes van de Gemeenschap

BESTUURDER (medische redenen)

01. Correctie en/of bescherming van het gezichtsvermogen

01.01 Bril

01.02 Contactlenzen

01.03 Beschermend glas

01.04 Gekleurde lenzen

01.05 Ooglap

01.06 Bril of contactlenzen

- 02. Gehoorprothese/hulp communicatie
  - 02.01 Gehoorprothese één oor
  - 02.02 Gehoorprothese beide oren
- 03. Prothese/orthese van de ledematen
  - 03.01 Prothese/orthese arm
  - 03.02 Prothese/orthese been
- 05. Beperkte rijbevoegdheid (vermelding van subcode is verplicht, autorijden onderhevig aan beperkingen om medische redenen)
  - 05.01 Alleen rijden bij daglicht (bijvoorbeeld vanaf een uur na zonsopgang tot een uur voor zonsondergang)
  - 05.02 Alleen rijden binnen een straal van ... km vanaf de woonplaats van de rijbewijshouder of alleen binnen de stad/regio ...
  - 05.03 Alleen rijden zonder passagiers
  - 05.04 Rijden met maximale snelheid van ... km per uur
  - 05.05 Rijden alleen toegestaan in gezelschap van andere rijbewijshouder
  - 05.06 Rijden zonder aanhangwagen
  - 05.07 Rijden op snelweg niet toegestaan
  - 05.08 Alcohol niet toegestaan

AANPASSINGEN VOERTUIG

- 10. Aangepaste versnellingsbak
  - 10.01 Handschakeling
  - 10.02 Automatische schakeling
  - 10.03 Elektronisch bediende schakeling
  - 10.04 Aangepaste hendel
  - 10.05 Geen hulpversnellingsbak
- 15. Aangepaste koppeling
  - 15.01 Aangepast koppelingspedaal
  - 15.02 Handkoppeling
  - 15.03 Automatische koppeling
  - 15.04 Afscherming vóór/opklapbaar/uitneembaar koppelingspedaal
- 20. Aangepaste remsystemen
  - 20.01 Aangepast rempedaal
  - 20.02 Groter rempedaal
  - 20.03 Rempedaal geschikt voor bediening met linkervoet
  - 20.04 Rempedaal met slof
  - 20.05 Kantelbaar rempedaal
  - 20.06 (Aangepaste) handbedrijfsrem
  - 20.07 Maximale bedieningskracht bedrijfsrem
  - 20.08 Maximale bedieningskracht voor noodrem geïntegreerd in bedrijfsrem
  - 20.09 Aangepaste parkeerrem
  - 20.10 Elektrisch bediende parkeerrem
  - 20.11 (Aangepaste) voetbediende parkeerrem
  - 20.12 Afscherming vóór/opklapbaar/uitneembaar rempedaal
  - 20.13 Knierem
  - 20.14 Elektrisch bediende bedrijfsrem

- 25. Aangepaste acceleratiesystemen
  - 25.01 Aangepast gaspedaal
  - 25.02 Gaspedaal met slof
  - 25.03 Kantelbaar gaspedaal
  - 25.04 Handmatig gas geven
  - 25.05 Gas geven met knie
  - 25.06 Servo-acceleratiesysteem (elektronisch, pneumatisch, enz.)
  - 25.07 Gaspedaal links van rempedaal
  - 25.08 Gaspedaal aan linkerkant
  - 25.09 Afscherming vóór/opklapbaar/uitneembaar gaspedaal
- 30. Aangepaste rem- en acceleratiesystemen, gecombineerd
  - 30.01 Parallelpedalen
  - 30.02 Pedalen op (nagenoeg) gelijke hoogte
  - 30.03 Gas geven en remmen door middel van schuifstelsel
  - 30.04 Gas geven en remmen door middel van schuifstelsel met orthese
  - 30.05 Opklapbare/uitneembare gas- en rempedalen
  - 30.06 Vloerverhoging
  - 30.07 Afscherming aan de kant van het rempedaal
  - 30.08 Afscherming voor prothese aan de kant van het rempedaal
  - 30.09 Afscherming vóór gas- en rempedalen
  - 30.10 Hiel- of beenondersteuning
  - 30.11 Gas geven en remmen via elektrische bediening
- 35. Aangepaste bedieningsorganen

(verlichting, ruitenwisser, ruitensproeier, claxon, richtingaanwijzers, enz.)

  - 35.01 Bedieningsorganen bedienbaar zonder dat het rijgedrag nadelig wordt beïnvloed
  - 35.02 Bedieningsorganen bedienbaar zonder het stuur en toebehoren los te laten (knop, gaffel, enz.)
  - 35.03 Bedieningsorganen bedienbaar zonder het stuur en toebehoren (knop, gaffel, enz.) met de linkerhand los te laten
  - 35.04 Bedieningsorganen bedienbaar zonder het stuur en toebehoren (knop, gaffel, enz.) met de rechterhand los te laten
  - 35.05 Bedieningsorganen bedienbaar zonder het stuur en toebehoren (knop, gaffel, enz.) en de gecombineerde gas- en remmechanismen los te laten
- 40. Aangepaste stuurinrichting
  - 40.01 Standaard stuurbevestiging
  - 40.02 Extra stuurbevestiging
  - 40.03 Stuurinrichting met back-upsysteem
  - 40.04 Verlengde stuurkolom
  - 40.05 Aangepast stuurwiel (groter en/of dikker stuurwiel, kleinere diameter stuurwiel, enz.)
  - 40.06 Kantelbaar stuurwiel
  - 40.07 Verticaal stuurwiel
  - 40.08 Horizontaal stuurwiel
  - 40.09 Voetbediend stuur
  - 40.10 Eventuele andere aangepaste stuurinrichting (joystick, enz.)
  - 40.11 Stuurknop
  - 40.12 Handspalk op stuurwiel
  - 40.13 Polspalk op stuurwiel

- 42. Aangepaste achteruitkijkspiegel(s)
  - 42.01 (Linker- of) rechterbuitenspiegel
  - 42.02 Buitenspiegel op voorspatbord
  - 42.03 Extra binnenspiegel voor goed zicht op het verkeer
  - 42.04 Panoramische binnenspiegel
  - 42.05 Dodehoekspiegel
  - 42.06 Elektrisch bediende buitenspiegel(s)
- 43. Aangepaste bestuurdersstoel
  - 43.01 Bestuurdersstoel op een goede kijkhoogte en op normale afstand van het stuurwiel en de pedalen
  - 43.02 Bestuurdersstoel aangepast aan lichaamsvorm
  - 43.03 Bestuurdersstoel met zijsteun voor goede zitstabiliteit
  - 43.04 Bestuurdersstoel met armleuningen
  - 43.05 Verlengde stoelslede van bestuurdersstoel
  - 43.06 Aangepaste veiligheidsgordel
  - 43.07 Vierpuntsveiligheidsgordel
- 44. Aanpassingen van het motorrijwiel (vermelding subcode verplicht)
  - 44.01 Eén remelement voor alle remhandelingen
  - 44.02 (Aangepaste) handbediende rem (voorwiel)
  - 44.03 (Aangepaste) voetbediende rem (achterwiel)
  - 44.04 (Aangepaste) gashendel
  - 44.05 (Aangepaste) handschakeling en handkoppeling
  - 44.06 (Aangepaste) achteruitkijkspiegel(s)
  - 44.07 (Aangepaste) bedieningsorganen (richtingaanwijzers, remlichten, enz.)
  - 44.08 Zithoogte waarbij de bestuurder in zittende positie beide voeten tegelijk op de grond kan plaatsen
- 45. Motorrijwiel uitsluitend met zijspan
- 50. Alleen het voertuig met chassisnummer (voertuigidentificatienummer, VIN)
- 51. Alleen het voertuig met kenteken (voertuigregistratienummer, VRN)

ADMINISTRATIEVE VERMELDINGEN

- 70. Ingewisseld voor rijbewijs nr. ... afgegeven door ... (voor een derde land: EU/VN-symbool, bijvoorbeeld 70.0123456789.NL)
- 71. Duplicaat van rijbewijs nr. ... (voor een derde land: EU/VN-symbool, bijvoorbeeld 71.987654321.HR)
- 72. Alleen voertuigen van categorie A met een maximale cilinderinhoud van 125 cc en een maximumvermogen van 11 kW (A1)
- 73. Alleen drie- of vierwielige motorvoertuigen van categorie B (B1)
- 74. Alleen voertuigen van categorie C met een maximaal toegestane massa van 7 500 kg (C1)
- 75. Alleen voertuigen van categorie D met ten hoogste 16 zitplaatsen, die van de bestuurder niet meegerekend (D1)

76. Alleen voertuigen van categorie C met een maximaal toegestane massa van 7 500 kg (C1), met een aanhangwagen waarvan de maximaal toegestane massa meer dan 750 kg bedraagt, mits de maximaal toegestane massa van het aldus gevormde samenstel ten hoogste 12 000 kg bedraagt en de maximaal toegestane massa van de aanhangwagen de ledige massa van het trekkende voertuig niet overschrijdt (C1E)
77. Alleen voertuigen van categorie D met ten hoogste 16 zitplaatsen, die van de bestuurder niet meegerekend (D1), met een aanhangwagen waarvan de maximaal toegestane massa meer dan 750 kg bedraagt, mits a) de maximaal toegestane massa van het aldus gevormde samenstel ten hoogste 12 000 kg bedraagt en de maximaal toegestane massa van de aanhangwagen de ledige massa van het trekkende voertuig niet overschrijdt en b) de aanhangwagen niet wordt gebruikt om personen te vervoeren (D1E)
78. Alleen voertuigen met automatische schakeling
79. Alleen voertuigen conform de specificaties tussen haken, in het kader van de toepassing van artikel 10, lid 1, van Richtlijn 91/439/EEG:
- 90.01: links van
- 90.02: rechts van
- 90.03: links
- 90.04: rechts
- 90.05: hand
- 90.06: voet
- 90.07: bedienbaar
95. bestuurder, houder van het getuigschrift van vakbekwaamheid, die voldoet aan de vakbekwaamheidsvereisten van Richtlijn 2003/59/EG tot ... (bv.: 95.01.01.2012)
96. bestuurder heeft opleiding voltooid of is geslaagd voor een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag overeenkomstig de bepalingen van bijlage V.
- code 100 en hoger:: nationale codes die alleen gelden voor het verkeer op het grondgebied van de lidstaat die het rijbewijs heeft afgegeven

Wanneer een code geldt voor alle categorieën waarvoor het rijbewijs is afgegeven, kan hij worden afgedrukt onder de rubrieken 9, 10 en 11;

13. een ruimte voor de eventuele vermelding door de lidstaat van ontvangst, in het kader van de toepassing van punt 4, onder a), van deze bijlage, van de voor de administratie van het rijbewijs noodzakelijke gegevens;
14. een ruimte voor de eventuele vermelding door de lidstaat die het rijbewijs afgeeft, van de gegevens die noodzakelijk zijn voor de administratie of met betrekking tot de verkeersveiligheid (facultatieve vermelding). Indien de vermelding onder een in deze bijlage omschreven rubriek valt, moet deze vermelding worden voorafgegaan door het nummer van de overeenkomstige rubriek.

Met uitdrukkelijke schriftelijke instemming van de houder kunnen gegevens die geen verband houden met de administratie van het rijbewijs of de verkeersveiligheid eveneens in deze ruimte worden opgenomen; de toevoeging van deze vermeldingen heeft geen gevolgen voor het gebruik van het model als rijbewijs;

- b) een toelichting bij de genummerde rubrieken op de bladzijden 1 en 2 van het rijbewijs (ten minste voor de rubrieken 1, 2, 3, 4 a), 4 b), 4 c), 5, 10, 11 en 12).

Indien een lidstaat deze vermeldingen in een andere nationale taal dan een van de volgende talen (Deens, Duits, Engels, Ests, Fins, Frans, Grieks, Hongaars, Italiaans, Lets, Litouws, Maltees, Nederlands, Pools, Portugees, Slowaaks, Sloveens, Spaans, Tsjechisch, Zweeds) wenst te stellen, moet hij het rijbewijs opstellen in twee talen waaronder een van de bovengenoemde talen, onverminderd de overige bepalingen van deze bijlage;

- c) op het rijbewijs van Europees model moet ruimte worden vrijgehouden voor een eventuele microchip of gelijkwaardige geïnformateerde voorziening.

4. Bijzondere bepalingen

- a) Wanneer de houder van een door een lidstaat overeenkomstig deze bijlage afgegeven rijbewijs zijn gewone verblijfplaats naar een andere lidstaat heeft overgebracht, kan laatstgenoemde lidstaat op het rijbewijs de voor de administratie van het rijbewijs vereiste vermeldingen opnemen, mits hij die vermeldingen ook opneemt op de rijbewijzen die hij zelf afgeeft en daarvoor over de nodige ruimte beschikt.
- b) Na overleg met de Commissie kunnen de lidstaten kleuren of markeringen, zoals een streepjescode en nationale symbolen, toevoegen, onverminderd de overige bepalingen van deze bijlage.

In het kader van de wederzijdse erkenning van rijbewijzen mag de streepjescode geen andere informatie bevatten dan die welke reeds leesbaar op het rijbewijs voorkomt of die noodzakelijk is voor de afgifte van het rijbewijs.

EUROPEES MODEL VAN HET RIJBEWIJS

Bladzijde 1 RIJBEWIJS [LIDSTAAT]

	PERMIS DE CONDUIRE	ÉTAT MEMBRE
6 PHOTO	1.	
	2.	
	3.	
	4a.	4c.
	4b.	(4d.)
	5.	
	7.	
	(8.)	
9.		

Bladzijde 2 1. Naam 2. Voornaam 3. Geboortedatum en -plaats 4a. Datum van afgifte rijbewijs 4b. Administratieve geldigheid tot 4c. Afgegeven door 5. Rijbewijsnummer 8. Adres 9. Categorie (*) 10. Datum van afgifte per categorie 11. Vervaldatum per categorie 12. Beperkingen

13.		9.	10.	11.	12.
		A1 			
		A 			
(14)		B1 			
		B 			
		C1 			
		C 			
		D1 			
		D 			
		BE 			
		C1E 			
		CE 			
		D1F 			
		DE 			

1. Naam 2. Prenom 3. Date et lieu de naissance 4a. Date de délivrance du permis de conduire 4b. Date d'expiration administrative 4c. Délivré par 5. Numéro de permis 8. Domicile 9. Catégorie 10. Date de délivrance par catégorie 11. Date d'expiration par catégorie 12. Restrictions

(*) Noot: er zal een regel en een pictogram voor categorie AM worden toegevoegd.
 Noot: de categorie A2 zal worden toegevoegd bij de categorieën motorrijwielen.

SPECIMEN RIJBEWIJSMODEL

BELGISCH RIJBEWIJS (ter informatie)

VOORBEELD VAN EEN RIJBEWIJS VOLGENS HET MODEL

BELGISCH RIJBEWIJS (bij wijze van indicatie)

	RIJBEWIJS	KONINKRIJK BELGIE	
6. FOTO	1. Steven		
	2. Anne-Marie M.E.		
	3. 01.04.73 D-53170 Bonn		
	4a. 01.07.96 4c. B-9000 Gent		
	4b. 30.06.06		
	5. DA 003 360		
	7. 		
9. <table border="1"><tr><td>A</td><td>B</td></tr></table>	A	B	
A	B		

	PERMIS DE CONDUIRE ROYAUME DE BELGIQUE		
6 PHOTO	1. Quentin		
	2. Maria N.E.		
	3. 01.04.73 B-7000 Mons		
	4a. 01.07.96 4c. B-1180 Uccle		
	4b. 30.06.06		
	5. DA 003 361		
	7. 		
9. <table border="1"><tr><td>A</td><td>B</td></tr></table>	A	B	
A	B		

BIJLAGE II

I. MINIMUMEISEN VOOR RIJEXAMENS

De lidstaten nemen de nodige maatregelen om zich ervan te vergewissen dat de toekomstige bestuurders voldoen aan de eisen inzake kennis, rijvaardigheid en rijgedrag voor het besturen van een motorvoertuig. Het daartoe ingestelde examen behelst:

- een theoretisch examen, en vervolgens
- een examen inzake rijvaardigheid en rijgedrag.

Hieronder volgt de examenprocedure.

A. THEORETISCH EXAMEN

1. **Vorm**

Er dient een zodanige vorm te worden gekozen dat kan worden nagegaan of de kandidaat de vereiste kennis bezit met betrekking tot de in de punten 2, 3 en 4 van deze bijlage genoemde onderwerpen.

Indien de kandidaat houder is van een rijbewijs voor een andere categorie waarvoor met goed gevolg een theoretisch examen is afgelegd, kan vrijstelling worden verleend van de bepalingen in punt 2, 3 en 4 van deze bijlage die deze rijbewijzen gemeen hebben.

2. **Inhoud van het theoretisch examen voor alle categorieën voertuigen**

2.1. Het examen moet betrekking hebben op elk van de onderstaande punten, waarbij het aan de lidstaten wordt overgelaten om voor elk punt de inhoud en de vorm vast te stellen:

2.1.1. Verkeersregels:

- in het bijzonder inzake verkeerstekens, wegmarkeringen, signalen, voorrangregels en snelheidsbeperkingen;

2.1.2. Bestuurder:

- het belang van oplettendheid en van de houding ten opzichte van medeweggebruikers;
- waarneming, beoordeling en reactie, met name reactietijd, en gedragsveranderingen bij de bestuurder ten gevolge van alcohol, drugs en geneesmiddelen, gemoedsgesteldheid en vermoeidheid;

2.1.3. Weg:

- de belangrijkste richtlijnen voor het bewaren van afstand, remweg en wegligging van het voertuig in uiteenlopende weg- en weersomstandigheden;
- verkeersrisico's in verband met de wegomstandigheden, in het bijzonder veranderingen ten gevolge van de weerstoestand en het tijdstip van de dag of de nacht;
- kenmerken van de verschillende soorten wegen en daarop betrekking hebbende wettelijke voorschriften;

2.1.4. Medeweggebruikers:

- specifieke risico's in verband met de onervarenheid van medeweggebruikers en de deelneming aan het verkeer van de meest kwetsbare categorieën, zoals kinderen, voetgangers, fietsers en passagiers die in hun mobiliteit beperkt zijn;
- risico's in verband met de deelneming aan het verkeer en het besturen van diverse typen voertuigen en in verband met het verschillende gezichtsveld van de bestuurders van deze voertuigen;

2.1.5. Algemene voorschriften en diversen:

- voorschriften voor administratieve bescheiden in verband met het gebruik van het voertuig;
- algemene regels voor de door de bestuurder te volgen gedragslijn bij ongevallen (plaatsen van de gevarendriehoek, waarschuwen, enz.) en maatregelen die hij/zij in voorkomend geval kan nemen om hulp te verlenen aan verkeersslachtoffers;
- veiligheidseisen met betrekking tot het voertuig, de lading en de passagiers;

2.1.6. Voorzorgsmaatregelen bij het verlaten van het voertuig;

2.1.7. De mechanische onderdelen die voor de rijveiligheid van belang zijn: de kandidaten moeten in staat zijn de meest voorkomende defecten te ontdekken, in het bijzonder aan de stuurinrichting, wielophanging, remmen, banden, verlichting en richtingaanwijzers, reflectoren, achteruitkijkspiegels, voorruit en ruitenwissers, uitlaatsysteem, veiligheids gordels en claxon;

- 2.1.8. Veiligheidsinrichtingen van de voertuigen, met name het gebruik van veiligheidsgordels, hoofdsteunen en veiligheidsvoorzieningen voor kinderen;
- 2.1.9. Regels voor het milieuvriendelijke gebruik van het voertuig (alleen claxonneren indien nodig, matig brandstofgebruik, beperking van uitlaatgassen, enz.).

3. Specifieke voorschriften voor de categorieën A1, A2 en A

- 3.1. Verplichte toetsing van de algemene kennis van:
  - 3.1.1. Het gebruik van beschermende uitrusting, zoals handschoenen, schoeisel, kleding en helm;
  - 3.1.2. Zichtbaarheid van motorrijders voor medeweggebruikers;
  - 3.1.3. Specifieke risico's in verband met uiteenlopende wegomstandigheden zoals hierboven genoemd, met bijzondere aandacht voor gladde delen als putdeksels, wegmarkeringen zoals strepen en pijlen, tramrails, enz.;
  - 3.1.4. Mechanische onderdelen die voor de verkeersveiligheid van belang zijn zoals hierboven genoemd, met bijzondere aandacht voor de noodstopkachelaar, het oliepeil en de ketting.

4. Specifieke voorschriften voor de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E

- 4.1. Verplichte toetsing van de algemene kennis van:
  - 4.1.1. Voorschriften inzake rij- en rusttijden zoals beschreven in Verordening (EEG) nr. 3820/85 van de Raad van 20 december 1985 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer (¹); het gebruik van controleapparatuur zoals beschreven in Verordening (EEG) nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 betreffende het controleapparaat in het wegvervoer (²);
  - 4.1.2. Voorschriften inzake het type vervoer: goederen of personen;
  - 4.1.3. Voertuig- en vervoersdocumenten die zijn vereist voor nationaal en internationaal vervoer van goederen en personen;
  - 4.1.4. Maatregelen bij ongevallen; kennis van de maatregelen die moeten worden genomen na een ongeval of vergelijkbare gebeurtenis, met inbegrip van noodmaatregelen zoals de evacuatie van passagiers en de grondbeginselen van eerste hulp;
  - 4.1.5. De voorzorgsmaatregelen die moeten worden genomen bij het verwisselen van wielen;
  - 4.1.6. Voorschriften inzake gewichten en afmetingen; voorschriften inzake snelheidsbegrenzers;
  - 4.1.7. Beperking van het gezichtsveld die door de kenmerken van het voertuig wordt veroorzaakt;
  - 4.1.8. Lezen van een wegenkaart, routeplanner, inclusief het gebruik van elektronische navigatiesystemen (optioneel);
  - 4.1.9. Veiligheidseisen bij het laden van het voertuig: het beheersen van de lading (laden en vastzetten), problemen met verschillende soorten lading (bijvoorbeeld vloeistoffen, hangende lading, enz.), het laden en lossen van goederen en het gebruik van laadapparatuur (alleen categorieën C, CE, C1, C1E);
  - 4.1.10. De verantwoordelijkheid van de bestuurder met betrekking tot het vervoer van passagiers; het comfort en de veiligheid van passagiers; het vervoeren van kinderen; de nodige controles vóór het wegrijden; in het theoretische examens moeten verschillende bussen aan de orde komen (bussen voor openbaar vervoer, touringcars, bussen met speciale afmetingen, enz.) (alleen categorieën D, DE, D1, D1E).
- 4.2. Verplichte toetsing van de algemene kennis van de volgende aanvullende voorschriften die betrekking hebben op de categorieën C, CE, D en DE en de volgende zaken betreffen:
  - 4.2.1. De principes van de constructie en werking van: verbrandingsmotoren, vloeistoffen (bijvoorbeeld motorolie, koelvloeistof, ruitensproeiervloeistof), het brandstofsysteem, het elektrische systeem, de ontsteking, het transmissiesysteem (koppeling, versnellingsbak, enz.);

(¹) PB L 370 van 31.12.1985, blz. 1. Verordening ingetrokken bij Verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 102 van 11.4.2006, blz. 1).

(²) PB L 370 van 31.12.1985, blz. 8. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 561/2006.

- 4.2.2. Smering en antivriesbescherming;
- 4.2.3. De principes van de constructie, montage, correct gebruik en onderhoud van banden;
- 4.2.4. De principes van de typen, werking, belangrijkste onderdelen, montage, gebruik en dagelijks onderhoud van reminrichtingen en snelheidsbegrenzers;
- 4.2.5. De principes van de typen, werking, belangrijkste onderdelen, montage, gebruik en dagelijks onderhoud van het koppelmechanisme (alleen categorieën CE, DE);
- 4.2.6. Methoden voor het opsporen van oorzaken van defecten;
- 4.2.7. Preventief onderhoud van voertuigen en noodzakelijke lopende reparaties;
- 4.2.8. De verantwoordelijkheid van de bestuurder voor de ontvangst, het vervoer en de aflevering van goederen volgens afspraak (alleen categorieën C, CE).

B. EXAMEN INZAKE RIJVAARDIGHEID EN RIJGEDRAG

5. Voertuig en uitrusting

- 5.1. Om een voertuig met handschakeling te mogen besturen, moet de kandidaat slagen voor een in een voertuig met dergelijke schakeling afgelegd examen waarbij de rijvaardigheid en het rijgedrag worden getoetst.

Indien de kandidaat bovengenoemd examen aflegt in een voertuig met automatische schakeling, dient dit in het op grond van een dergelijk examen afgegeven rijbewijs te worden vermeld. Rijbewijzen waarin die vermelding is opgenomen, gelden uitsluitend voor het besturen van voertuigen met automatische schakeling.

Onder „voertuig met automatische schakeling” wordt een voertuig verstaan waarbij de overbrengingsverhouding tussen motor en wielen slechts door het bedienen van het gas- en het rempedaal wordt gewijzigd.

- 5.2. De voertuigen die gebruikt worden voor het examen inzake de rijvaardigheid en het rijgedrag moeten voldoen aan de volgende minimumnormen. De lidstaten kunnen daaraan strengere eisen stellen of andere normen toevoegen.

Categorie A1:

Motorrijwiel van categorie A1 zonder zijspan met een cilinderinhoud van ten minste 120 cm³ dat een snelheid van ten minste 90 kilometer per uur kan bereiken

Categorie A2:

Motorrijwiel van categorie A zonder zijspan met een cilinderinhoud van ten minste 400 cm³ en een vermogen van ten minste 25 kW

Categorie A:

Motorrijwiel van categorie A zonder zijspan met een cilinderinhoud van ten minste 600 cm³ en een vermogen van ten minste 40 kW.

Categorie B:

Vierwielig voertuig van categorie B waarmee een snelheid van ten minste 100 km per uur kan worden bereikt;

Categorie BE:

Samenstel van een examenvoertuig van categorie B en een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten minste 1 000 kg, met welk samenstel, dat niet onder categorie B valt, een snelheid van ten minste 100 km per uur kan worden bereikt; de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als het motorvoertuig; de gesloten opbouw mag ook nagenoeg even breed zijn als het motorvoertuig zolang het zicht naar achteren alleen door middel van de buitenspiegels van het motorvoertuig mogelijk is; de feitelijke totale massa van de aanhangwagen moet minimaal 800 kg bedragen;

Categorie B1:

Gemotoriseerde vierwieler waarmee een snelheid van ten minste 60 km per uur kan worden bereikt;

Categorie C:

Voertuig van categorie C met een maximaal toegestane massa van ten minste 12 000 kg, een lengte van ten minste 8 m en een breedte van ten minste 2,40 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; uitgerust met ABS, met een versnellingsbak met ten minste acht voorwaartse versnellingen en met controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 3821/85; de laadruimte moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als de cabine; de feitelijke totale massa van het voertuig moet minimaal 10 000 kg bedragen;

Categorie CE:

Geleed voertuig of een samenstel bestaande uit een examenvoertuig van categorie C en een aanhangwagen van ten minste 7,5 m lang; dit voertuig of samenstel moet een maximaal toegestane massa van ten minste 20 000 kg hebben, een lengte van ten minste 14 m en een breedte van ten minste 2,40 m; met dit gelede voertuig of samenstel moet een snelheid van ten minste 80 km per uur kunnen worden bereikt en het moet zijn uitgerust met ABS, met een versnellingsbak met ten minste acht voorwaartse versnellingen en met controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 3821/85; de laadruimte moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als de cabine; de feitelijke totale massa van het gelede voertuig of het samenstel moet minimaal 15 000 kg bedragen;

Categorie C1:

Voertuig van categorie C1 met een maximaal toegestane massa van ten minste 4 000 kg en een lengte van ten minste 5 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; uitgerust met ABS en met controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 3821/85; de laadruimte moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als de cabine;

Categorie C1E:

Samenstel bestaande uit een examenvoertuig van subcategorie C1 en een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten minste 1 250 kg; het samenstel moet een lengte hebben van ten minste 8 m en met dit samenstel moet een snelheid van ten minste 80 km per uur kunnen worden bereikt; de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste even breed en hoog is als de cabine van het motorvoertuig; de gesloten opbouw mag ook nagenoeg even breed zijn als het motorvoertuig zolang het zicht naar achteren alleen door middel van de buitenspiegels van het motorvoertuig mogelijk is; de feitelijke totale massa van de aanhangwagen moet minimaal 800 kg bedragen;

Categorie D:

Voertuig van categorie D met een lengte van ten minste 10 m en een breedte van ten minste 2,40 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; uitgerust met ABS en met controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 3821/85;

Categorie DE:

Samenstel bestaande uit een examenvoertuig van categorie D en een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten minste 1 250 kg en een breedte van ten minste 2,40 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste 2 m breed en 2 m hoog is; de feitelijke totale massa van de aanhangwagen moet minimaal 800 kg bedragen;

Categorie D1:

Voertuig van subcategorie D1 met een maximaal toegestane massa van ten minste 4 000 kg, en een lengte van ten minste 5 m, waarmee een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; uitgerust met ABS en met controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 3821/85;

Categorie D1E:

Samenstel bestaande uit een examenvoertuig van subcategorie D1 en een aanhangwagen met een maximaal toegestane massa van ten minste 1 250 kg, met welk samenstel een snelheid van ten minste 80 km per uur kan worden bereikt; de laadruimte van de aanhangwagen moet bestaan uit een gesloten opbouw die ten minste 2 m breed en 2 m hoog is; de feitelijke totale massa van de aanhangwagen moet minimaal 800 kg bedragen;

Examenvoertuigen van de categorieën BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 en D1E die niet voldoen aan de bovenstaande minimumnormen maar die wel vóór of op de datum van inwerkingtreding van deze richtlijn worden gebruikt, mogen nog tot maximaal tien jaar na deze datum worden gebruikt. Aan de bepalingen met betrekking tot de lading moet uiterlijk tien jaar na de inwerkingtreding van Richtlijn 2000/56/EG van de Commissie ⁽¹⁾ door de lidstaten uitvoering zijn gegeven.

6. Rijvaardigheid en rijgedrag met betrekking tot de categorieën A1, A2 en A

6.1. *Rijklaar maken en technische controle van het voertuig in verband met de verkeersveiligheid*

De kandidaten moeten door middel van de onderstaande handelingen aantonen dat zij goed voorbereid aan het examen kunnen beginnen en het voertuig rijklaar kunnen maken:

- 6.1.1. Correct dragen van beschermende uitrusting, zoals handschoenen, schoeisel, kleding en helm;
  - 6.1.2. Steekproefsgewijze controle van banden, remmen, stuurinrichting, noodstopshakelaar (indien aanwezig), ketting, oliepeil, verlichting, reflectoren, richtingaanwijzers en claxon.
- ### 6.2. *Bijzondere verrichtingen in verband met de verkeersveiligheid*
- 6.2.1. Motorrijwiel op de standaard plaatsen, er vanaf halen en zonder hulp van de motor het rijwiel verplaatsen door ernaast te lopen;
  - 6.2.2. Motorrijwiel op de standaard plaatsen;
  - 6.2.3. Ten minste twee verrichtingen bij een lage snelheid, waaronder een slalom ter beoordeling van de bediening van de koppeling in combinatie met de rem, balans, kijkrichting en de houding op het motorrijwiel, en de positie van de voeten op de voetsteunen;
  - 6.2.4. Ten minste twee verrichtingen bij een hogere snelheid, waaronder één verrichting in tweede of derde versnelling, minimaal 30 km per uur, en één verrichting voor het ontwijken van obstakels bij een snelheid van minimaal 50 km per uur, ter beoordeling van de houding op het motorrijwiel, kijkrichting, balans, stuurtechniek en schakeltechniek;
  - 6.2.5. Remmen: er moeten minimaal twee remoefeningen worden uitgevoerd, waaronder een noodstop bij een snelheid van minimaal 50 km per uur, ter beoordeling van de bediening van de voor- en achterrem, kijkrichting en de houding op het motorrijwiel.

Aan de bepalingen inzake de bijzondere verrichtingen in de punten 6.2.3 tot en met 6.2.5 moet uiterlijk vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van Richtlijn 2000/56/EG uitvoering zijn gegeven.

6.3. *Rijgedrag*

De kandidaten moeten in normale verkeerssituaties veilig en met de vereiste voorzichtigheid de volgende handelingen uitvoeren:

- 6.3.1. Wegrijden: na parkeren, na een stop in het verkeer, na verlaten van een oprit;
- 6.3.2. Rijden op rechte wegen; tegenliggers passeren, ook bij wegversmallingen;
- 6.3.3. Rijden door bochten;
- 6.3.4. Kruispunten: naderen en oversteken van kruispunten en overwegen;
- 6.3.5. Veranderen van richting: naar links en rechts; veranderen van rijstrook;
- 6.3.6. Oprijden/verlaten van snelwegen of vergelijkbare wegen (indien aanwezig): invoegen vanaf de invoegstrook; uitvoegen op de uitvoegstrook;
- 6.3.7. Inhalen/passeren: inhalen van ander verkeer (indien mogelijk); obstakels voorbijrijden, bijvoorbeeld geparkeerde auto's; ingehaald worden (indien mogelijk);
- 6.3.8. Speciale verkeerselementen (indien aanwezig): rotondes; gelijkvloerse spoorwegovergangen, tram-/bushaltes; voetgangeroversteekplaatsen; stijgende/dalende weg over een lange afstand;
- 6.3.9. De nodige voorzorgsmaatregelen nemen bij het afstappen van het voertuig.

⁽¹⁾ Richtlijn 2000/56/EG van de Commissie van 14 september 2000 tot wijziging van Richtlijn 91/439/EEG van de Raad betreffende het rijbewijs (PB L 237 van 21.9.2000, blz. 45).

7. Rijvaardigheid en rijgedrag met betrekking tot de categorieën B, B1 en BE**7.1. Rijklaar maken en technische controle van het voertuig in verband met de verkeersveiligheid**

De kandidaten moeten door middel van de onderstaande handelingen aantonen dat zij goed voorbereid aan het examen kunnen beginnen en het voertuig rijklaar kunnen maken:

- 7.1.1. Verstellen van de zitplaats van de bestuurder voor een juiste zithouding;
- 7.1.2. Afstellen van de achteruitkijkspiegels, veiligheidsgordel en hoofdsteun (indien aanwezig);
- 7.1.3. Controleren of de portieren goed gesloten zijn;
- 7.1.4. Steekproefsgewijze controle van banden, stuurinrichting, remmen, vloeistoffen (bijvoorbeeld motorolie, koelvloeistof, ruitensproeiervloeistof), verlichting, reflectoren, richtingaanwijzers en claxon;
- 7.1.5. Controle van de veiligheid met betrekking tot de lading van het voertuig: carrosserie, plaatwerk, laaddeuren, cabineslot, manier van laden, vastzetten lading (alleen categorie BE);
- 7.1.6. Controle van het koppelmechanisme en de elektrische en remverbindingen (alleen categorie BE);

7.2. Categorieën B en B1: bijzondere verrichtingen in verband met de verkeersveiligheid

Een aantal van de onderstaande verrichtingen moet worden getest (ten minste twee van de vier punten, waarvan één achteruitrijdend):

- 7.2.1. In rechte lijn achteruitrijden of achteruitrijdend rechts of links een bocht omgaan en daarbij op de juiste rijstrook blijven;
- 7.2.2. Keren met voor- en achtereuitschakeling;
- 7.2.3. Parkeren op en verlaten van een parkeerruimte (evenwijdig aan of schuin of loodrecht ten opzichte van de weg gelegen, vooruit en achteruit, zowel op een vlakke weg als op een stijgende of dalende weg);
- 7.2.4. Remmen tot stilstand; een noodstop is optioneel

7.3. Categorie BE: bijzondere verrichtingen in verband met de verkeersveiligheid

- 7.3.1. Koppelen en loskoppelen van een aanhangwagen aan/van een motorvoertuig; aan het begin van deze verrichting moeten het voertuig en de aanhangwagen naast elkaar staan (niet in elkaars verlengde);
- 7.3.2. Achteruitrijdend een bocht maken met een door de lidstaten zelf vast te stellen loop;
- 7.3.3. Veilig parkeren voor laden/lossen.

7.4. Rijgedrag

De kandidaten moeten in normale verkeerssituaties veilig en met de vereiste voorzichtigheid de volgende handelingen uitvoeren:

- 7.4.1. Wegrijden: na parkeren, na een stop in het verkeer, na verlaten van een oprit;
- 7.4.2. Rijden op rechte wegen; tegenliggers passeren, ook bij wegversmallingen;
- 7.4.3. Rijden door bochten;
- 7.4.4. Kruispunten: naderen en oversteken van kruispunten en overwegen;
- 7.4.5. Veranderen van richting: naar links en rechts; veranderen van rijstrook;
- 7.4.6. Oprijden/verlaten van snelwegen of vergelijkbare wegen (indien aanwezig): invoegen vanaf de invoegstrook; uitvoegen op de uitvoegstrook;
- 7.4.7. Inhalen/passeren: inhalen van ander verkeer (indien mogelijk); obstakels voorbijrijden, bijvoorbeeld geparkeerde auto's; ingehaald worden (indien mogelijk);
- 7.4.8. Speciale verkeerselementen (indien aanwezig): rotondes; gelijkvloerse spoorwegovergangen, tram-/bushaltes; voetgangeroversteekplaatsen; stijgende/dalende weg over een lange afstand;
- 7.4.9. De nodige voorzorgsmaatregelen nemen bij het verlaten van het voertuig.

8. Rijvaardigheid en rijgedrag met betrekking tot de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 en D1E.**8.1. Rijklaar maken en technische controle van het voertuig in verband met de verkeersveiligheid**

De kandidaten moeten door middel van de onderstaande handelingen aantonen dat zij goed voorbereid aan het examen kunnen beginnen en het voertuig rijklaar kunnen maken:

- 8.1.1. Verstellen van de zitplaats van de bestuurder voor een juiste zithouding;
- 8.1.2. Afstellen van de achteruitkijkspiegels, veiligheidsgordel en hoofdsteun (indien aanwezig);
- 8.1.3. Steekproefsgewijze controle van banden, stuurinrichting, remmen, verlichting, reflectoren, richtingaanwijzers en claxon;
- 8.1.4. Controle van de rembekrachtigings- en de stuurbekrachtigingsinrichting; controle van de wielen, wielmoeren, spatborden, voorruit, ruiten en ruitenwissers, vloeistoffen (bijvoorbeeld motorolie, koelvloeistof en ruitensproeiervloeistof); controle en gebruik van alle onderdelen op het dashboard, inclusief de controleapparatuur als bedoeld in Verordening (EEG) nr. 3821/85;
- 8.1.5. Controle van de luchtdruk, lucht tanks en de wielophanging;
- 8.1.6. Controle van de veiligheid met betrekking tot de lading van het voertuig: carrosserie, plaatwerk, laaddeuren, laadmechanisme (indien aanwezig), cabineslot (indien aanwezig), manier van laden, vastzetten lading (alleen categorieën C, CE, C1, C1E);
- 8.1.7. Controle van het koppelmechanisme en de elektrische en remverbindingen (alleen categorieën CE, C1E, DE, D1E);
- 8.1.8. In staat zijn bijzondere maatregelen te treffen voor de veiligheid van het voertuig; controle van carrosserie, bedrijfsdeuren, nooduitgangen, EHBO-benodigdheden, brandblussers en andere veiligheidsvoorzieningen (alleen categorieën D, DE, D1, D1E);
- 8.1.9. Lezen van een wegenkaart, routeplanner, inclusief het gebruik van elektronische navigatiesystemen (optioneel).

8.2. Bijzondere verrichtingen in verband met de verkeersveiligheid

- 8.2.1. Koppelen en loskoppelen van een aanhangwagen of oplegger aan/van een motorvoertuig; aan het begin van deze verrichting moeten het voertuig en de aanhangwagen of oplegger naast elkaar staan (niet in elkaars verlengde) (alleen categorieën CE, C1E, DE, D1E);
- 8.2.2. Achteruitrijdend een bocht maken met een door de lidstaten zelf vast te stellen loop;
- 8.2.3. Veilig parkeren voor laden/lossen bij een laadvloer/laadhelling of soortgelijke inrichting (alleen categorieën C, CE, C1, C1E);
- 8.2.4. Parkeren om passagiers veilig in of uit de bus te laten stappen (alleen categorieën D, DE, D1, D1E).

8.3. Rijgedrag

De kandidaten moeten in normale verkeerssituaties veilig en met de vereiste voorzichtigheid de volgende handelingen uitvoeren:

- 8.3.1. Wegrijden: na parkeren, na een stop in het verkeer, na verlaten van een oprit;
- 8.3.2. Rijden op rechte wegen; tegenliggers passeren, ook bij wegversmallingen;
- 8.3.3. Rijden door bochten;
- 8.3.4. Kruispunten: naderen en oversteken van kruispunten en overwegen;
- 8.3.5. Veranderen van richting: naar links en rechts; veranderen van rijstrook;
- 8.3.6. Oprijden/verlaten van snelwegen of vergelijkbare wegen (indien aanwezig): invoegen vanaf de invoegstrook; uitvoegen op de uitvoegstrook;
- 8.3.7. Inhalen/passeren: inhalen van ander verkeer (indien mogelijk); obstakels voorbijrijden, bijvoorbeeld geparkeerde auto's; ingehaald worden (indien mogelijk);

- 8.3.8. Speciale verkeerselementen (indien aanwezig): rotondes; gelijkvloerse spoorwegovergangen, tram-/bushaltes; voetgangersoversteekplaatsen; stijgende/dalende weg over een lange afstand;
- 8.3.9. De nodige voorzorgsmaatregelen nemen bij het verlaten van het voertuig.

9. Beoordeling tijdens het praktische examen

- 9.1. Tijdens elke rijksituatie wordt beoordeeld in hoeverre de kandidaat in staat is het voertuig te bedienen en of hij/zij in staat is volkomen veilig aan het verkeer deel te nemen. De examinerator moet zich tijdens het gehele examen veilig voelen. Rijfouten of gevaarlijk rijgedrag die de veiligheid van het examenvoertuig, de passagiers of de medeweggebruikers direct in gevaar brengen, hebben ongeacht of de examinerator al dan niet heeft moeten ingrijpen, tot gevolg dat de kandidaat wordt afgewezen. Het staat de examinerator in dat geval vrij het praktische examen voortijdig te beëindigen.

De examineratoren moeten worden opgeleid om de vaardigheid van de kandidaten om in alle opzichten veilig te rijden, correct te beoordelen. Op de werkzaamheden van de examineratoren moet door een door de lidstaat erkend lichaam controle en toezicht worden uitgeoefend met het oog op een correcte en consequente foutenbeoordeling, overeenkomstig de in deze bijlage vastgestelde normen.

- 9.2. Tijdens de beoordeling moet de examinerator in het bijzonder aandacht schenken aan het feit of de kandidaat defensief en sociaal rijgedrag vertoont. Dit gedrag moet overeenkomen met de algehele rijstijl en de examinerator moet hiermee rekening houden bij de beeldvorming van de kandidaat. Hiertoe behoren het aanpassend en zelfverzekerd (veilig) rijden. Daarbij moet echter rekening worden gehouden met de weg- en weersomstandigheden, medeweggebruikers, de veiligheid van de overige weggebruikers (met name de kwetsbaardere) en anticipatievermogen.
- 9.3. De examinerator moet tevens beoordelen of de kandidaat op de onderstaande punten voldoende presteert:
- 9.3.1. Beheersing van het voertuig. Hierbij moet worden gekeken naar: correct gebruik van de veiligheidsgordels, achteruitkijkspiegels, hoofdsteunen, zitplaats; correct gebruik van verlichting en andere voorzieningen; correct gebruik van de koppeling, versnellingsbak, gaspedaal, reminrichting (inclusief de derde reminrichting, indien aanwezig), stuurinrichting; beheersing van het voertuig onder uiteenlopende omstandigheden, bij verschillende snelheden; evenwichtig rijgedrag; gewicht, afmetingen en eigenschappen van het voertuig; gewicht en type lading (alleen categorieën BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E); het comfort van de passagiers (alleen categorieën D, DE, D1, D1E) (niet te snel optrekken, soepel rijgedrag en gelijkmatig remmen);
- 9.3.2. Zuinig en milieuvriendelijk rijden. Hierbij moet worden gelet op het aantal omwentelingen per minuut en het schakelen, remmen en versnellen (alleen categorieën BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E);
- 9.3.3. Goed kijken: rondom kijken, spiegels goed gebruiken; dichtbij, verder weg, ver kijken;
- 9.3.4. Voorrang verlenen: voorrang op kruispunten en overwegen; voorrang verlenen op andere punten (bijvoorbeeld bij het veranderen van richting of rijstrook en bij bijzondere verrichtingen);
- 9.3.5. De juiste positie kiezen op de weg: juiste positie op de weg, de rijstrook, de rotonde en door bochten, die past bij het type en de eigenschappen van het voertuig; voorsorteren;
- 9.3.6. Afstand bewaren: voldoende afstand bewaren voor en naast het voertuig; voldoende afstand bewaren van medeweggebruikers;
- 9.3.7. Snelheid: de maximumsnelheid niet overschrijden; snelheid aanpassen aan de weers- en verkeersomstandigheden en indien nodig aan de nationale snelheidslimiet; rijden met een snelheid waarbij het tot stilstand komen vóór een zichtbare en vrije weg mogelijk is; snelheid aanpassen aan die welke wordt aangehouden door andere, soortgelijke weggebruikers;
- 9.3.8. Verkeerslichten, verkeerstekens en andere voorzieningen: correct gedrag bij verkeerslichten, opvolgen van de instructies van verkeersregelaars: correct gedrag bij verkeerstekens (verbods- of gebodsborden); correct gedrag bij wegmarkeringen;
- 9.3.9. Het geven van signalen: signalen geven op de juiste momenten; correct richting aangeven; correct reageren op signalen van andere weggebruikers;
- 9.3.10. Remmen en stoppen: tijdig gas minderen, afremmen of stoppen, waarbij rekening moet worden gehouden met de omstandigheden; anticipatievermogen; gebruik van de verschillende reminrichtingen (alleen categorieën C, CE, D, DE); gebruik van andere snelheidsbegrenzers dan remmen (alleen categorieën C, CE, D, DE).

10. Duur van het examen

De duur van het examen en de af te leggen afstand moeten voldoende zijn voor de in deel B van deze bijlage genoemde beoordeling van de rijvaardigheid en het rijgedrag. Het examen met betrekking tot het rijgedrag mag voor de categorieën A, A1, A2, B, B1 en BE nooit minder dan 2 minuten en voor de overige categorieën nooit minder dan 45 minuten duren. Niet inbegrepen zijn de kennismaking met de kandidaat, het rijklaar maken van het voertuig, de technische controle van het voertuig in verband met de verkeersveiligheid, de bijzondere verrichtingen en de bekendmaking van de uitslag van het praktische examen.

11. Plaats van het examen

Het examenonderdeel voor de beoordeling van de bijzondere verrichtingen kan op een speciaal terrein plaatsvinden. Het examenonderdeel voor de beoordeling van het rijgedrag wordt zo mogelijk afgenomen op wegen buiten de bebouwde kom, autowegen en autosnelwegen (of gelijkwaardig), alsmede straten in de stad van uiteenlopende aard (zoals woonwijken, gebieden waar niet harder dan 30 of 50 km per uur mag worden gereden en auto-/snelwegen binnen de stad), waar zich de verschillende moeilijkheden voordoen waarmee een bestuurder kan worden geconfronteerd. Het is wenselijk dat het examen in verschillende situaties van verkeersdrukte plaatsvindt. De examinerator moet de tijd die op de weg wordt doorgebracht optimaal gebruiken door uiteenlopende verkeerssituaties op te zoeken, zodat het rijgedrag van de kandidaat in de verschillende situaties goed kan worden beoordeeld. Daarbij moet met name worden gelet op de overgang tussen de verschillende situaties.

II. EISEN INZAKE KENNIS, RIJVAARDIGHEID EN RIJGEDRAG VOOR HET BESTUREN VAN EEN GEMOTORISEERD VOERTUIG

Bestuurders van alle gemotoriseerde voertuigen moeten op elk willekeurig moment voldoen aan eisen inzake kennis, rijvaardigheid en rijgedrag zoals beschreven in de punten 1 tot en met 9, zodat zij in staat zijn:

- verkeersrisico's te onderkennen en de ernst ervan te beoordelen,
- controle over hun voertuig te hebben om geen gevaarlijke situaties te scheppen, en adequaat te reageren wanneer dergelijke situaties zich voordoen,
- de verkeersregels in acht te nemen, met name die welke gericht zijn op het voorkomen van verkeersongevallen en het verzekeren van een vlotte doorstroming van het verkeer,
- de voornaamste technische defecten van hun voertuig te ontdekken, met name die welke de veiligheid in gevaar brengen, en die adequaat te laten verhelpen,
- rekening te houden met alle factoren die het rijgedrag nadelig beïnvloeden (alcohol, vermoeidheid, verminderd gezichtsvermogen, enz.), teneinde volledig in staat te blijven tot veilig rijgedrag,
- bij te dragen tot de veiligheid van alle weggebruikers, in het bijzonder de zwakste en kwetsbaarste, door naar behoren rekening te houden met de medeweggebruikers.

De lidstaten kunnen de nodige maatregelen nemen om er voor te zorgen dat bestuurders die niet meer voldoen aan de eisen inzake kennis, rijvaardigheid en rijgedrag zoals beschreven in de punten 1 tot en met 9, deze kennis en vaardigheden terugkrijgen en het vereiste rijgedrag voor het besturen van een motorvoertuig kunnen voortzetten.

BIJLAGE III

MINIMUMNORMEN INZAKE LICHAMELIJKE EN GEESTELIJKE GESCHIKTHEID VOOR HET BESTUREN VAN EEN GEMOTORISEERD VOERTUIG

DEFINITIES

1. In het kader van deze bijlage worden de bestuurders in twee groepen ingedeeld, namelijk:
  - 1.1. Groep 1:

bestuurders van voertuigen van de categorieën A, A1, A2, AM, B, B 1 en BE.
  - 1.2. Groep 2:

bestuurders van voertuigen van de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 en D1E.
  - 1.3. In de nationale wetgeving kunnen bepalingen worden opgenomen om de voor de bestuurders van groep 2 bestemde bepalingen van deze bijlage toe te passen op de bestuurders van voertuigen van categorie B die hun rijbewijs voor de uitoefening van hun beroep gebruiken (taxi's, ziekenauto's, enz.).
2. Naar analogie hiervan worden de aanvragers van een eerste rijbewijs of verlenging van een rijbewijs ingedeeld in de groep waartoe zij behoren, nadat het rijbewijs is afgegeven of verlengd.

MEDISCHE ONDERZOEKEN

3. Groep 1:

De aanvragers moeten een medisch onderzoek ondergaan, indien bij het vervullen van de vereiste formaliteiten of tijdens het examen dat zij moeten afleggen voor het verkrijgen van een rijbewijs, blijkt dat zij één of meer van de in deze bijlage vermelde lichamelijke of geestelijke gebreken hebben.
4. Groep 2:

De aanvragers moeten een medisch onderzoek ondergaan vóór de eerste afgifte van een rijbewijs; vervolgens worden de bestuurders bij elke verlenging van het rijbewijs getest volgens het nationale systeem van de lidstaat van normaal verblijf.
5. De lidstaten kunnen voor de afgifte of verlenging van een rijbewijs strengere normen vaststellen dan de in deze bijlage vervatte normen.

GEZICHTSVERMOGEN

6. Iedere aanvrager van een rijbewijs dient de nodige onderzoeken te ondergaan om vast te stellen of hij beschikt over voldoende gezichtsscherpte voor het besturen van motorvoertuigen. Indien daarover twijfel bestaat, moet hij door een bevoegde medische instantie worden onderzocht. Bij dat onderzoek moet vooral gelet worden op de gezichtsscherpte, het gezichtsveld, het gezichtsvermogen in het schemerdonker en progressieve oogziekten.

Intraoculaire lenzen worden in het kader van deze bijlage niet als corrigerende lenzen beschouwd.

Groep 1:

- 6.1. Iedere aanvrager van een rijbewijs of verlenging van een rijbewijs dient, zo nodig met optische correctie, een binoculaire gezichtsscherpte te hebben van ten minste 0,5. Het rijbewijs mag niet worden afgegeven of verlengd, indien bij het medisch onderzoek blijkt dat het horizontale gezichtsveld kleiner is dan 120°, behalve in uitzonderingsgevallen op grond van een gunstig medisch advies en een positieve praktische test, of indien blijkt dat het gezichtsvermogen van de betrokkene op een zodanige andere wijze is aangetast dat hij niet veilig kan rijden. Indien een progressieve oogziekte wordt ontdekt of gemeld, kan het rijbewijs worden afgegeven of verlengd mits de aanvrager zich periodiek door een bevoegde medische instantie laat onderzoeken.
- 6.2. Iedere aanvrager van een rijbewijs of verlenging van een rijbewijs die het gezichtsvermogen van een oog volledig is kwijtgeraakt of die, bij voorbeeld in geval van diplopie, slechts één oog gebruikt, dient een gezichtsscherpte, zo nodig met optische correctie, van ten minste 0,6 te hebben. De bevoegde medische instantie dient daarbij te verklaren dat dit monoculaire zien al zolang bestaat dat de betrokkene zich daaraan heeft aangepast, en dat het gezichtsveld van het oog normaal is.

Groep 2:

- 6.3. Iedere aanvrager van een rijbewijs of verlenging van een rijbewijs dient, zo nodig met optische correctie, te beschikken over een gezichtsscherpte van minstens 0,8 voor het beste oog en 0,5 voor het minder goede oog. Indien de waarden 0,8 en 0,5 met een optische correctie worden bereikt, dient de ongecorrigeerde gezichtsscherpte voor elk van beide ogen niet minder dan 0,05 te bedragen of dient de correctie van de minimale gezichtsscherpte (0,8 en 0,5) te zijn verkregen door brillenglazen die niet sterker mogen zijn dan 8 dioptrieën, of door contactlenzen (niet gecorrigeerd gezichtsvermogen = 0,05). De correctie moet goed worden verdragen. Het rijbewijs mag niet worden afgegeven of verlengd, indien de aanvrager of bestuurder geen normaal binoculair gezichtsveld heeft of aan diplopie lijdt.

GEHOOR

7. Onder voorbehoud van het advies van de bevoegde medische instanties kan het rijbewijs voor iedere aanvrager of bestuurder van groep 2 worden afgegeven of verlengd; bij het medisch onderzoek wordt met name rekening gehouden met de mogelijkheden van compensatie.

MOTORISCH GEHANDICAPTEN

8. Het rijbewijs mag niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan motorische aandoeningen of afwijkingen lijdt waardoor het besturen van een motorvoertuig gevaar oplevert.

Groep 1:

- 8.1. Een rijbewijs met eventueel beperkende voorwaarde mag, nadat daarover door een bevoegde medische instantie advies is uitgebracht, worden afgegeven aan aanvragers of bestuurders die lichamelijk gehandicapt zijn. Dat advies moet gebaseerd zijn op een medische beoordeling van de betreffende aandoening of afwijking en zo nodig op een praktische test; daarin moet ook worden aangegeven hoe het voertuig moet worden aangepast en of de bestuurder orthopedische apparatuur nodig heeft. Uit het onderzoek naar de rijvaardigheid en het rijgedrag moet echter blijken dat die apparatuur geen gevaar voor het rijden oplevert.
- 8.2. Het rijbewijs mag worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager aan een progressieve aandoening lijdt, mits aan de hand van periodieke controles wordt geverifieerd of de betrokkene nog in staat is zijn voertuig volkomen veilig te besturen.

Een rijbewijs mag zodra de handicap zich heeft gestabiliseerd, zonder geregelde medische controle worden afgegeven of verlengd.

Groep 2:

- 8.3. De bevoegde medische instantie dient naar behoren rekening te houden met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

HART- EN VAATZIEKTEN

9. Aandoeningen die aanvragers van een rijbewijs of verlenging van een rijbewijs vatbaar maken voor acute stoornissen aan het cardiovasculaire systeem met acute beschadiging van de hersenfunctie, leveren gevaar voor de verkeersveiligheid op.

Groep 1:

- 9.1. Het rijbewijs mag niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager aan ernstige aritmie lijdt.
- 9.2. Het rijbewijs mag worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder een pacemaker heeft, onder voorbehoud van een officieel medisch advies en geregelde medische controle.
- 9.3. Of een rijbewijs mag worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder een te hoge of te lage bloeddruk heeft, wordt beoordeeld aan de hand van de andere gegevens van het onderzoek, de eventueel daarmee verband houdende complicaties en het gevaar dat deze voor de verkeersveiligheid kunnen opleveren.
- 9.4. In het algemeen mag het rijbewijs niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder lijdt aan benauwdheid tijdens rust of bij opwindings. Voor de afgifte of verlenging van een rijbewijs indien de aanvrager of bestuurder aan een hartinfarct heeft geleden, is een officieel medisch advies en zo nodig een geregelde medische controle vereist.

Groep 2:

- 9.5. De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

DIABETES MELLITUS

10. Het rijbewijs mag worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan diabetes mellitus lijdt, onder voorbehoud van een officieel medisch advies en een geregelde specifieke medische controle.

Groep 2:

- 10.1. Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de tot deze groep behorende aanvrager of bestuurder aan diabetes mellitus lijdt die met insuline moet worden behandeld, tenzij in zeer uitzonderlijke gevallen, op grond van een officieel medisch advies en onder voorbehoud van een geregelde medische controle.

NEUROLOGISCHE ZIEKTEN

11. Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder lijdt aan een ernstige neurologische aandoening, tenzij de aanvraag door een officieel medisch advies wordt ondersteund.

Daartoe worden neurologische stoornissen ten gevolge van aandoeningen of operaties van het centrale of perifere zenuwstelsel die door sensoriele of motorische defecten en evenwichts- en coördinatiestoornissen tot uiting komen, beoordeeld op grond van het effect daarvan en de kans op progressie. Aan de afgifte of verlenging van het rijbewijs kan in die gevallen de voorwaarde worden verbonden dat er periodiek onderzoek moet plaatsvinden, indien er kans op progressie bestaat.

12. Epileptische aanvallen en andere acute bewustzijnsstoornissen vormen een ernstig gevaar voor de verkeersveiligheid, wanneer zij zich tijdens het besturen van een motorvoertuig voordoen.

Groep 1:

- 12.1. Rijbewijzen mogen worden afgegeven of verlengd onder voorbehoud van een onderzoek door een bevoegde medische instantie en een geregelde medische controle. De bevoegde medische instantie beoordeelt de epilepsie of andere bewustzijnsstoornissen, de klinische vorm en het verloop van de ziekte (bij voorbeeld geen aanvallen in de laatste twee jaren), de gevolgde behandeling en de resultaten daarvan.

Groep 2:

- 12.2. Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd, indien de aanvrager of bestuurder aan epileptische aanvallen of andere acute bewustzijnsstoornissen lijdt of daarvoor vatbaar is.

PSYCHISCHE AANDOENINGEN

Groep 1:

- 13.1. Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd, indien de aanvrager of bestuurder lijdt aan:

- congenitale of door ziekten, trauma's of neurochirurgische ingrepen ontstane ernstige psychische aandoeningen;
- ernstige mentale retardatie;
- ernstige uit het verouderingsproces voortvloeiende gedragsstoornissen of ernstige met de individuele psychische gesteldheid verband houdende stoornissen van het oordeels- en aanpassingsvermogen of gedragsstoornissen,

tenzij de aanvraag door een officieel medisch advies wordt ondersteund en de betrokkene zo nodig geregeld medisch wordt gecontroleerd.

Groep 2:

- 13.2. De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

ALCOHOL

14. Alcoholgebruik vormt een groot gevaar voor de verkeersveiligheid. Gezien de ernst van het probleem, dient de medicus grote waakzaamheid aan de dag te leggen.

Groep 1:

- 14.1. Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan alcohol verslaafd is of niet kan afzien van alcoholgebruik wanneer hij aan het verkeer deelneemt.

Rijbewijzen mogen worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan alcohol verslaafd is geweest, na een periode van bewezen onthouding en onder voorbehoud van een officieel medisch advies en geregelde medische controle.

Groep 2:

- 14.2. De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

VERDOVENDE MIDDELEN EN GENEESMIDDELEN

15. Misbruik

Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder verslaafd is aan psychotrope stoffen of zonder daaraan verslaafd te zijn die stoffen overmatig gebruikt, ongeacht de categorie van het aangevraagde rijbewijs.

Regelmatig gebruik:

Groep 1:

- 15.1. Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder regelmatig, in welke vorm dan ook, psychotrope stoffen gebruikt die van nadelige invloed op de rijvaardigheid kunnen zijn, indien dusdanige hoeveelheden worden gebruikt dat het rijgedrag daardoor ongunstig wordt beïnvloed. Hetzelfde geldt voor alle andere geneesmiddelen of geneesmiddelencombinaties die de rijvaardigheid beïnvloeden.

Groep 2:

- 15.2. De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

NIERAANDOENINGEN

Groep 1:

- 16.1. Rijbewijzen mogen worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan ernstige nierinsufficiëntie lijdt, op voorwaarde dat een officieel medisch advies wordt verstrekt en de betrokkene geregeld medisch wordt onderzocht.

Groep 2:

- 16.2. Rijbewijzen mogen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan ernstige irreversibele nierinsufficiëntie lijdt, tenzij in uitzonderingsgevallen op grond van een officieel medisch advies en geregelde medische controle.

DIVERSE BEPALINGEN

Groep 1:

- 17.1. Rijbewijzen mogen worden afgegeven of verlengd indien het een aanvrager of bestuurder betreft met getransplanteerde organen of artificiële implantaten die de rijvaardigheid kunnen beïnvloeden, onder voorbehoud van een officieel medisch advies en zo nodig een geregeld medisch onderzoek.

Groep 2:

- 17.2. De bevoegde medische instantie houdt naar behoren rekening met de extra risico's en gevaren in verband met het besturen van voertuigen die aan de definitie van deze groep beantwoorden.

18. In het algemeen mogen rijbewijzen niet worden afgegeven of verlengd indien de aanvrager of bestuurder aan een niet in de voorgaande alinea's vermelde aandoening lijdt die aanleiding kan vormen tot lichamelijke klachten, waardoor bij het besturen van een motorvoertuig de verkeersveiligheid in gevaar komt, tenzij de aanvraag door een officieel medisch advies wordt ondersteund en de betrokkene, zo nodig, geregeld medisch wordt onderzocht.

BIJLAGE IV

MINIMUMNORMEN VOOR PERSONEN DIE PRAKTIJKRIJEXAMENS AFNEMEN

1. Vereiste vaardigheden voor een rijexaminator

- 1.1. Een persoon die bevoegd is tot het afnemen van een praktisch rijexamen van een kandidaat in een motorvoertuig dient te beschikken over de kennis, vaardigheden en inzicht die verband houden met de aspecten vermeld in de punten 1.2 tot en met 1.6.
- 1.2. De vaardigheden van een examinerator dienen te zijn afgestemd op het examineren van een kandidaat die de bevoegdheid wil verkrijgen voor de rijbewijscategorie waarvoor het rijexamen wordt afgelegd.
- 1.3. Kennis en begrip van besturen en examineren:
  - theorie van het rijgedrag;
  - risico-inschatting en ongevalvermijding;
  - het handboek van rijexamennormen;
  - de eisen van het rijexamen;
  - het toepasselijke wegen- en verkeersreglement, inclusief de toepasselijke Europese en nationale wetgeving en de richtsnoeren voor de uitlegging daarvan;
  - examinerings-theorie en -technieken;
  - defensief rijden.
- 1.4. Examineringsvaardigheden:
  - accuraat kunnen observeren, monitoren en beoordelen van de algemene prestaties van de kandidaat, met name:
    - correcte en volledige inschatting van gevaarlijke situaties,
    - accurate vaststelling van de oorzaak en de waarschijnlijke gevolgen van dergelijke situaties,
    - vorderingen en fouten opmerken,
    - uniformiteit en consistentie bij het examineren,
  - snel informatie verwerken en hoofdpunten bepalen,
  - anticiperen, mogelijke problemen opmerken en strategieën uitwerken om deze aan te pakken,
  - tijdig opbouwend commentaar geven.
- 1.5. Persoonlijke rijvaardigheid:
  - Een persoon die bevoegd is tot het afnemen van een praktisch rijexamen voor een bepaalde rijbewijscategorie, moet zelf in staat zijn dat type motorvoertuig te besturen naar consistent strenge normen.
- 1.6. Kwaliteit van de dienstverlening:
  - er moet worden bepaald en meegedeeld wat de kandidaat kan verwachten tijdens het examen;
  - er moet duidelijk worden gecommuniceerd en de inhoud, de vorm en de taal moeten zijn afgestemd op de toehoorders en de context, en de kandidaten moeten antwoord krijgen op hun vragen;
  - de uitslag van het examen moet duidelijk worden toegelicht;
  - alle kandidaten worden met respect en gelijk behandeld.
- 1.7. Kennis van voertuigtechniek en fysica:
  - kennis van voertuigtechniek, zoals besturing, banden, remmen, lichten, met name voor motorrijwielen en zware voertuigen;
  - veilig beladen;
  - kennis van de fysische aspecten van het voertuig, zoals snelheid, wrijving, dynamica, energie.
- 1.8. Een zuinige en milieuvriendelijke rijstijl.

2. Algemene voorwaarden

2.1. Een examiner voor het rijbewijs van categorie B:

- a) moet sedert ten minste drie jaar houder zijn van een rijbewijs van categorie B;
- b) moet ten minste 23 jaar oud zijn;
- c) moet over de basisvaardigheden beschikken waarin punt 3 van deze bijlage voorziet en vervolgens de kwaliteitswaarborgings- en periodieke opleidingsactiviteiten hebben gevolgd waarin punt 4 van deze bijlage voorziet;
- d) moet een beroepsopleiding hebben gevolgd waarmee ten minste niveau 3 is afgesloten als omschreven in Besluit 85/368/EEG van de Raad van 16 juli 1985 inzake de vergelijkbaarheid van de getuigschriften van vakbekwaamheid tussen lidstaten van de Europese Gemeenschap ⁽¹⁾;
- e) mag niet tegelijkertijd werkzaam zijn als commerciële rij-instructeur bij een rijsschool.

2.2. Een examiner voor het rijbewijs van de overige categorieën:

- a) moet houder zijn van een rijbewijs van de betrokken categorie of middels een adequate beroepskwalificatie beschikken over gelijkwaardige kennis;
- b) moet over de basisvaardigheden beschikken waarin punt 3 van deze bijlage voorziet en vervolgens de kwaliteitswaarborgings- en periodieke opleidingsactiviteiten hebben gevolgd waarin punt 4 van deze bijlage voorziet;
- c) moet een gekwalificeerd examiner voor het rijbewijs van categorie B zijn geweest en die taak gedurende ten minste drie jaar hebben uitgeoefend; deze laatste vereiste kan vervallen indien de examiner kan aantonen dat:
  - hij beschikt over ten minste vijf jaar rijervaring in de betrokken categorie, of
  - een hoger theoretisch en praktisch rijvaardigheidsexamen heeft afgelegd dan nodig is voor het behalen van een rijbewijs, waardoor dat vereiste overbodig is;
- d) moet een beroepsopleiding hebben gevolgd waarmee ten minste niveau 3 is afgesloten als omschreven in Besluit 85/368/EEG;
- e) mag niet tegelijkertijd werkzaam zijn als commerciële rij-instructeur bij een rijsschool.

2.3. Gelijkwaardigheid

2.3.1. De lidstaten mogen een examiner toestaan rijexamens af te nemen voor de categorieën AM, A1, A2 en A als hij voor een van deze categorieën beschikt over de in punt 3 voorgeschreven basisvaardigheden.

2.3.2. De lidstaten mogen een examiner toestaan rijexamens af te nemen voor de categorieën C, D1 en D als hij voor een van deze categorieën beschikt over de in punt 3 voorgeschreven basisvaardigheden.

2.3.3. De lidstaten mogen een examiner toestaan rijexamens af te nemen voor de categorieën C1E, CE, D1E en DE als hij voor een van deze categorieën beschikt over de in punt 3 voorgeschreven basisvaardigheden.

3. Basisvaardigheden

3.1. Basisopleiding

3.1.1. Alvorens een persoon bevoegd is rijexamens af te nemen, moet die persoon met goed gevolg een door de lidstaat vast te stellen opleidingsprogramma voltooien om de in punt 1 genoemde vaardigheden op te doen.

3.1.2. De lidstaten moeten bepalen of de inhoud van een bepaald opleidingsprogramma de bevoegdheid geeft om rijexamens af te nemen van slechts een rijbewijscategorie, of van meerdere.

⁽¹⁾ PB L 199 van 31.7.1985, blz. 56.

3.2. *Examinering*

- 3.2.1. Alvorens een persoon bevoegd wordt verklaard rijexamens af te nemen, moet die persoon aantonen over voldoende kennis, inzicht, vaardigheden en geschiktheid te beschikken met betrekking tot de aspecten die vermeld zijn in punt 1.
- 3.2.2. De lidstaten hanteren een examineringssysteem om op pedagogisch verantwoorde wijze de in punt 1 en met name in punt 1.4 omschreven vaardigheden van de persoon te toetsen. De examinering omvat zowel een theoretisch als een praktisch gedeelte. Indien passend mag gebruik worden gemaakt van computertoetsen. Bijzonderheden over aard en duur van de proeven en de beoordelingen in het kader van de examinering worden door de individuele lidstaten vastgesteld.
- 3.2.3. De lidstaten moeten bepalen of de inhoud van een bepaalde examinering specifiek de bevoegdheid geeft om rijexamens af te nemen van slechts een rijbewijscategorie, of van meerdere.

4. **Kwaliteitswaarborging en periodieke bijscholing**

4.1. *Kwaliteitsborging*

- 4.1.1. De lidstaten hanteren kwaliteitsborgingssystemen om ervoor te zorgen dat de normen voor rijexaminatoren op peil blijven.
- 4.1.2. In het kader van kwaliteitsborgingssystemen dienen onder meer controles plaats te vinden van examinatoren tijdens het werk, van bijscholing, verlenging van vergunningen, het op peil houden van beroepsvaardigheden, en van de resultaten van de examens die zij hebben afgenomen.
- 4.1.3. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat elke examinerator in het kader van de kwaliteitsborging jaarlijks de controles ondergaat die vermeld zijn in punt 4.1.2. Voorts moeten de lidstaten ervoor zorgen dat elke examinerator om de vijf jaar gecontroleerd wordt tijdens het afnemen van examens, gedurende in totaal minimaal een halve dag, zodat de controle meerdere examens beslaat. Wanneer er problemen worden vastgesteld, moet er corrigerend worden opgetreden. De persoon die de controles uitvoert, moet daartoe door de lidstaat bevoegd zijn verklaard.
- 4.1.4. De lidstaten kunnen bepalen dat wanneer een examinerator bevoegd is om in meerdere categorieën examens af te nemen, het voldoen aan de eisen inzake controles in een categorie gelijk staat met het voldoen aan de eisen voor meerdere categorieën.
- 4.1.5. Het afnemen van rijexamens moet onder toezicht en supervisie staan van een door de lidstaat gemachtigde instantie, teneinde te zorgen voor correcte en consistente beoordeling.

4.2. *Periodieke bijscholing*

- 4.2.1. De lidstaten zorgen ervoor dat rijexaminatoren om hun bevoegdheid te behouden, ongeacht het aantal categorieën waarvoor zij bevoegd zijn, deelnemen aan:
- een vaste minimumbijscholing van in totaal vier dagen per periode van twee jaar om:
  - de vereiste kennis en examineringsvaardigheden op peil te houden en te actualiseren;
  - nieuwe vaardigheden op te doen die onmisbaar zijn geworden voor de uitoefening van het beroep;
  - ervoor te zorgen dat examinatoren bij het afnemen van examens eerlijke en uniforme maatstaven blijven hanteren;
  - een minimumbijscholing van tenminste in totaal vijf dagen per vijf jaar:
  - om de vereiste praktische rijvaardigheid op peil te houden en te verbeteren.
- 4.2.2. De lidstaten nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat examinatoren bij wie in het kader van de kwaliteitsborgingsprocedure is geconstateerd dat zij in hun functioneren ernstig tekortschieten, snel speciale bijscholing krijgen.
- 4.2.3. Bijscholing kan worden verstrekt in de vorm van instructies, klassikaal onderwijs, klassieke of computerlessen, en kan individueel of in groepsverband plaatsvinden. Eventueel kunnen de lidstaten periodieke bijscholing ook gebruiken voor het bijstellen van normen.

4.2.4. De lidstaten kunnen bepalen dat wanneer een examinator bevoegd is om in meerdere categorieën examens af te nemen, het voldoen aan de bijscholingseisen in een categorie gelijk staat met het voldoen aan de bijscholingseisen voor meerdere categorieën, mits wordt voldaan aan de voorwaarde vermeld in punt 4.2.5.

4.2.5. Wanneer een examinator in 24 maanden geen examen heeft afgenomen voor een bepaalde categorie, moet de examinator een passende herbeoordeling ondergaan alvorens hij weer toelating krijgt om voor die categorie weer examens af te nemen. De herbeoordeling kan een onderdeel zijn van de vereiste vermeld in punt 4.2.1.

5. **Verworven rechten**

5.1. De lidstaten kunnen personen die onmiddellijk vóór de inwerkingtreding van deze bepalingen bevoegd waren rijexamens af te nemen, toestaan rijexamens te blijven afnemen, ook als die bevoegdheid niet is verleend conform de algemene voorwaarden van punt 2 of de basisvaardigheden van punt 3.

5.2. De regelmatige controles en het kwaliteitsborgingssysteem van punt 4 zijn evenwel ook voor deze examinatoren verplicht.

BIJLAGE V

MINIMUMEISEN INZAKE OPLEIDING EN EXAMENS VOOR BESTUURDERS VAN SAMENSTELLEN ALS OMSCHREVEN IN ARTIKEL 4, LID 4, ONDER B), TWEEDE ALINEA

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen met het oog op:
    - het goedkeuren van en het houden van toezicht op de opleiding als bedoeld in artikel 7, lid 1, onder d), of
    - de organisatie van examens inzake rijvaardigheid en rijgedrag als bedoeld in artikel 7, lid 1, onder d).
  2. Duur van de opleiding van de bestuurder
    - ten minste 7 uur.
  3. Inhoud van de opleiding van de bestuurder

De opleiding van de bestuurder bestrijkt de kennis, de rijvaardigheid en het rijgedrag als omschreven in punt 2 en punt 7 van bijlage II. Bijzondere aandacht wordt besteed aan:

    - rijdynamiek, veiligheidscriteria, trekkend voertuig en aanhangwagen (koppelingsmechanisme), correct laden en veiligheidsaccessoires;

een praktijkgedeelte omvat de volgende oefeningen: versnellen, vertragen, achteruitrijden, remmen, stopafstand, veranderen van rijstrook, remmen/uitwijken, slingeren van de aanhanger, afkoppelen en aankoppelen van een aanhangwagen aan het trekkend voertuig, parkeren;

    - elke deelnemer moet het praktijkgedeelte van de opleiding afleggen en zijn rijvaardigheid en rijgedrag op de openbare weg demonstreren;
    - de samenstellen van voertuigen die voor de opleiding worden gebruikt, moeten behoren tot de rijbewijscategorie waarvoor de deelnemers een aanvraag hebben ingediend.
  4. Duur en inhoud van de examens inzake rijvaardigheid en rijgedrag

De duur van het examen en de afgelegde afstand moeten toereikend zijn om de rijvaardigheid en het rijgedrag als omschreven in punt 3 te beoordelen.
-

BIJLAGE VI

MINIMUMEISEN INZAKE OPLEIDING EN EXAMENS VOOR BESTUURDERS VAN MOTORRIJWIELEN VAN CATEGORIE A (GELEIDELIJKE TOEGANG)

1. De lidstaten nemen de nodige maatregelen met het oog op:
    - het goedkeuren van en het houden van toezicht op de opleiding als bedoeld in artikel 7, lid 1, onder c), of
    - de organisatie van examens inzake rijvaardigheid en rijgedrag als bedoeld in artikel 7, lid 1, onder c).
  2. Duur van de opleiding van de bestuurder
    - ten minste 7 uur.
  3. Inhoud van de opleiding van de bestuurder
    - De opleiding van de bestuurder omvat alle in punt 6 van bijlage II bestreken aspecten.
    - Elke deelnemer moet het praktijkgedeelte van de opleiding afleggen en zijn rijvaardigheid en rijgedrag op de openbare weg demonstreren.
    - De motorrijwielen die voor de opleiding worden gebruikt, moeten behoren tot de rijbewijscategorie waarvoor de deelnemers een aanvraag hebben ingediend.
  4. Duur en inhoud van de examens inzake rijvaardigheid en rijgedrag
- De duur van het examen en de afgelegde afstand moeten toereikend zijn om de rijvaardigheid en het rijgedrag als omschreven in punt 3 van deze bijlage te beoordelen.
-

BIJLAGE VII

Deel A

INGETROKKEN RICHTLIJN MET DE ACHTEREENVOLGENDE WIJZIGINGEN ERVAN

(bedoeld in artikel 17)

Richtlijn 91/439/EEG van de Raad ⁽¹⁾	(PB L 237 van 24.8.1991, blz. 1)
Richtlijn 94/72/EG van de Raad	(PB L 337 van 24.12.1994, blz. 86)
Richtlijn 96/47/EG van de Raad	(PB L 235 van 17.9.1996, blz. 1)
Richtlijn 97/26/EG van de Raad	(PB L 150 van 7.6.1997, blz. 41)
Richtlijn 2000/56/EG van de Commissie	(PB L 237 van 21.9.2000, blz. 45)
Richtlijn 2003/59/EG van het Europees Parlement en de Raad, enkel artikel 10, lid 2	(PB L 226 van 10.9.2003, blz. 4)
Verordening (EG) nr. 1882/2003 van het Europees Parlement en de Raad, enkel bijlage II, punt 24	(PB L 284 van 31.10.2004, blz. 1)

(¹) Richtlijn 91/439/EEG is ook gewijzigd bij de Toetredingsakte van 1994 welke niet is ingetrokken.

Deel B

TERMIJNEN VOOR DE OMZETTING IN NATIONAAL RECHT EN TOEPASSING

(bedoeld in artikel 17)

Richtlijn	Omzettingstermijn	Toepassingsdatum
Richtlijn 91/439/EEG	1 juli 1994	1 juli 1996
Richtlijn 94/72/EG	-	1 januari 1995
Beschikking 96/427/EG	-	16 juli 1996
Richtlijn 96/47/EG	1 juli 1996	1 juli 1996
Richtlijn 97/26/EG	1 januari 1998	1 januari 1998
Richtlijn 2000/56/EG	30 september 2003	30 september 2003, 30 september 2008 (Bijlage II, punt 6.2.5) en 30 september 2013 (Bijlage II punt 5.2)
Richtlijn 2003/59/EG	10 september 2006	10 september 2008 (reizigersvervoer) en 10 september 2009 (goederenvervoer)

BIJLAGE VIII

CONCORDANTIETABEL

Richtlijn 91/439/EEG	De onderhavige richtlijn
Artikel 1, lid 1, eerste zin	Artikel 1, lid 1, eerste zin
Artikel 1, lid 1, tweede zin	-
-	Artikel 1, lid 2
Artikel 1, lid 2	Artikel 2, lid 1
-	Artikel 2, lid 2
Artikel 1, lid 3	-
Artikel 2, lid 1	Artikel 1, lid 1, tweede zin
Artikel 2, lid 2	Artikel 3, lid 1
	Artikel 3, lid 2
	Artikel 3, lid 3
Artikel 2, lid 3	-
Artikel 2, lid 4	-
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, inleidende woorden	Artikel 4, lid 1, eerste zin
-	Artikel 4, lid 2, eerste streepje
-	Artikel 4, lid 2, tweede streepje
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, eerste streepje	Artikel 4, lid 3, eerste streepje
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, tweede streepje	Artikel 4, lid 4, onder b), eerste alinea
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, derde streepje	Artikel 4, lid 4, onder b), tweede alinea
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, vierde streepje	Artikel 4, lid 4, onder c)
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, vijfde streepje	Artikel 4, lid 4, onder f)
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, zesde streepje	Artikel 4, lid 4, onder g)
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, zevende streepje	Artikel 4, lid 4, onder j)
Artikel 3, lid 1, eerste alinea, achtste streepje	Artikel 4, lid 4, onder k)
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, inleidende woorden	-
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, eerste streepje	Artikel 4, lid 3, onder a)
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, tweede streepje	Artikel 4, lid 4, onder a)
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, derde streepje	Artikel 4, lid 4, onder d)
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, vierde streepje	Artikel 4, lid 4, onder e)
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, vijfde streepje	Artikel 4, lid 4, onder h)
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, zesde streepje, inleidende woorden	Artikel 4, lid 4, onder i)
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, zesde streepje, eerste substreepje	-
Artikel 3, lid 2, eerste alinea, zesde streepje, tweede substreepje	-

Richtlijn 91/439/EEG	De onderhavige richtlijn
Artikel 3, lid 3, inleidende woorden	-
Artikel 3, lid 3, eerste streepje	Artikel 4, lid 1, derde zin
Artikel 3, lid 3, tweede streepje, eerste alinea	Artikel 4, lid 3, tweede streepje
Artikel 3, lid 3, tweede streepje, tweede alinea	-
Artikel 3, lid 3, derde streepje	Artikel 4, lid 3, eerste streepje
Artikel 3, lid 3, vierde streepje	Artikel 4, lid 4, eerste streepje
Artikel 3, lid 3, vijfde streepje	Artikel 4, lid 4, tweede streepje
-	Artikel 4, lid 3
Artikel 3, lid 4	-
Artikel 3, lid 5	-
Artikel 3, lid 6	Artikel 4, lid 5, eerste zin
-	Artikel 4, lid 5, tweede zin
Artikel 4	Artikel 5
Artikel 5, lid 1	Artikel 6, lid 1
Artikel 5, lid 1, onder a)	Artikel 6, lid 1, onder a)
Artikel 5, lid 1, onder b)	Artikel 6, lid 1, onder b)
Artikel 5, lid 2, inleidende woorden	Artikel 6, lid 2, inleidende woorden
Artikel 5, lid 2, onder a)	Artikel 6, lid 2, onder a)
Artikel 5, lid 2, onder b)	Artikel 6, lid 2, onder b)
-	Artikel 6, lid 2, onder c)
-	Artikel 6, lid 2, onder d)
-	Artikel 6, lid 2, onder e)
-	Artikel 6, lid 2, onder f)
Artikel 5, lid 3	-
Artikel 5, lid 4	Artikel 6, lid 4
Artikel 6, lid 1, inleidende woorden	Artikel 4, lid 1, tweede zin
Artikel 6, lid 1, onder a), eerste streepje	Artikel 4, lid 3, onder a), derde streepje
Artikel 6, lid 1, onder a), tweede streepje	Artikel 4, lid 4, onder a), tweede streepje
Artikel 6, lid 1, onder b), eerste streepje	Artikel 4, lid 3, onder b), tweede streepje
	Artikel 4, lid 3, onder c), tweede streepje
Artikel 6, lid 1, onder b), tweede streepje, eerste mogelijkheid	Artikel 4, lid 4, onder b), vijfde alinea
Artikel 6, lid 1, onder b), tweede streepje, tweede mogelijkheid	Artikel 4, lid 4, onder c), tweede streepje
Artikel 6, lid 1, onder b), derde streepje, eerste en tweede mogelijkheid	Artikel 4, lid 4, onder g), tweede streepje
Artikel 6, lid 1, onder b), derde streepje, derde en vierde mogelijkheid	Artikel 4, lid 4, onder e), derde streepje
Artikel 6, lid 1, onder c), eerste streepje, eerste en tweede mogelijkheid	Artikel 4, lid 4, onder k), tweede streepje
Artikel 6, lid 1, onder c), eerste streepje, derde en vierde mogelijkheid	Artikel 4, lid 4, onder i), tweede streepje
Artikel 6, lid 2	Artikel 4, lid 6, eerste alinea
-	Artikel 4, lid 6, tweede alinea
Artikel 6, lid 3	Artikel 4, lid 6, derde en vierde alinea

Richtlijn 91/439/EEG	De onderhavige richtlijn
Artikel 7, lid 1, inleidende woorden	Artikel 7, lid 1, inleidende woorden
Artikel 7, lid 1, onder a)	Artikel 7, lid 1, onder a)
-	Artikel 7, lid 1, onder b)
-	Artikel 7, lid 1, onder c)
-	Artikel 7, lid 1, onder d)
Artikel 7, lid 1, onder b)	Artikel 7, lid 1, onder e)
Artikel 7, lid 2	-
Artikel 7, lid 3	-
-	Artikel 7, lid 2
-	Artikel 7, lid 3
Artikel 7, lid 4	Artikel 7, lid 4
Artikel 7, lid 5	Artikel 7, lid 5, onder a)
-	Artikel 7, lid 5, onder b)
-	Artikel 7, lid 5, onder c)
-	Artikel 7, lid 5, onder d)
Artikel 7 bis, lid 1	-
Artikel 7 bis, lid 2	Artikel 8
Artikel 7 ter	Artikel 9
-	Artikel 10
Artikel 8	Artikel 11
Artikel 9	Artikel 12
Artikel 10	Artikel 13, lid 1
-	Artikel 13, lid 2
Artikel 11	Artikel 14
Artikel 12, lid 1	-
Artikel 12, lid 2	-
Artikel 12, lid 3	Artikel 15
-	Artikel 16
Artikel 13	Artikel 17, eerste alinea
-	Artikel 17, tweede alinea
-	Artikel 18
Artikel 14	Artikel 19
Bijlage I	-
Bijlage I bis	Bijlage I
Bijlage II	Bijlage II
Bijlage III	Bijlage III
-	Bijlage IV
-	Bijlage V
-	Bijlage VI

II

(Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

CONFERENTIE VAN DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE REGERINGEN VAN DE LIDSTATEN

BESLUIT IN ONDERLINGE OVEREENSTEMMING GENOMEN DOOR DE VERTEGENWOORDI- GERS VAN DE REGERINGEN VAN DE LIDSTATEN

van 11 december 2006

betreffende de plaats van vestiging van het Europees Instituut voor gendergelijkheid

(2006/966/EG)

DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE REGERINGEN VAN DE
LIDSTATEN,

Artikel 2

Gelet op artikel 289 van het Verdrag tot oprichting van de Euro-
pese Gemeenschap,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Het door de Commissie op 10 maart 2005 ingediende voorstel, zoals gewijzigd bij haar voorstel van 8 mei 2006, voorziet in de oprichting van een Europees Instituut voor gendergelijkheid.
- (2) De plaats van vestiging van dit instituut dient te worden vastgesteld,

Dit besluit, dat in het *Publicatieblad van de Europese Unie* zal worden bekendgemaakt, treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van de verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een Europees Instituut voor gendergelijkheid.

BESLUIT:

Gedaan te Brussel, 11 december 2006.

Artikel 1

Het Europees Instituut voor gendergelijkheid wordt gevestigd in
Vilnius.

De voorzitter
E. TUOMIOJA
